

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2015–2018

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

FILIP GUNDZA

BEZPEČNOSTNÍ SYSTÉM ČR

Praha 2018

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Jiří Víšek

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR COMBINED STUDIES

2015-2018

BACHELOR THESIS

FILIP GUNDZA

SECURITY SYSTEM OF THE CZECH REPUBLIC

Prague 2018

The Bachelor Thesis Work Supervisor: Mgr. Jiří Višek

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů. Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne

Filip Gundza

Vlastnoruční podpis

Poděkování

Děkuji panu Mgr. Jiřímu Víškovi za jeho dosavadní podporu, cenné rady, i poznatky, které mi pomáhaly a byly velmi cenným přínosem pro zpracování této bakalářské práce.

Anotace

Bakalářská práce v teoretické části rozebírá problematiku bezpečnostního systému České republiky, který je neodlučitelnou součástí suverénního státu. V práci jsou jednotlivé složky a subjekty podrobně rozebrány. Jejich nynější model a statut je velmi sofistikovaný. Každý subjekt spadající do tohoto systému má svůj zákonný předpis, který stanoví jeho povinnosti, ať už při zvládání běžných bezpečnostních problémů, mimořádných událostí, nebo i otázek národní bezpečnosti. Závěrečná část bakalářské práce obsahuje analýzu bezpečnostních rizik hrozící České republice. V konečné fázi se bude zabírat v širším pojetí terorismu a jeho zaměření na měkké cíle.

Klíčová slova

Bezpečnost, bezpečnostní strategie České republiky, bezpečností prostředí, bezpečnostní politika České republiky, bezpečnostní zájmy, měkká bezpečnost, měkké cíle, tvrdá bezpečnost, krizové stavy, mimořádná událost.

Anotation

The theoretical part of the bachelor thesis deals with problems of the security system of the Czech Republic as it is an inseparable part of the sovereign country. Individual components and entities are analyzed in detail since their current model and status are very sophisticated. Every entity within this system has its statutory regulation that sets its responsibilities, whether in dealing with common security issues, emergencies, or even national security issues. The final part of the bachelor thesis contains an analysis of security risks that threaten the Czech Republic. Lastly, it deals with the wider concept of terrorism and its focus on soft targets.

Keywords:

Security, security strategy of the Czech Republic, security environment, security policy of the Czech Republic, security interests, soft security, soft targets, hard security, crisis situations, exceptional incident

ÚVOD.....	8
TEORETICKÁ ČÁST.....	10
1 VYMEZENÍ POJMU BEZPEČNOST NA STÁTNÍ ÚROVNI.....	10
1.1 Tvrdá bezpečnost / vojenská bezpečnost	14
1.2 Měkká bezpečnost policejní bezpečnost	15
2 BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA ČR.....	17
2.1 Bezpečnostní strategie ČR	18
2.2 Bezpečnostní prostředí	24
2.3 Bezpečnostní zájmy	26
3 PRVKY BEZPEČNOSTNÍHO SYSTÉMU ČR.....	30
3.1 Prezident.....	33
3.2 Parlament České republiky	34
3.3 Vláda České republiky	38
3.4 Bezpečnostní rada státu a její pracovní orgány.....	41
3.5 Ústřední správní úřady	43
3.6 Krajské a obecní úřady.....	46
3.7 Ozbrojené síly a bezpečnostní sbory.....	52
3.8 Zpravodajské služby.....	60
3.9 Záchrané a havarijní služby	62
4 ANALÝZA BEZPEČNOSTNÍCH RIZIK HROZÍCÍ ČR	68
4.1 Problematika Měkkých cílů – opatření ze strany bezpečnostní agentury	71
ZÁVĚR	77
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	79
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	86

ÚVOD

Pokud přihlédnu k současnému dění ve světě, tak se pojem bezpečnost více objevuje v médiích, televizi, internetu apod. Zmíněný pojem je zároveň i pocitem, který byl a je vnímán lidskou populací od doby, kdy si začala uvědomovat svou existenci, a proto je primárním cílem vysvětlit pojem bezpečnost, co obnáší a jak ho vnímají státní instituce.

Dnešní doba je sužována různými bezpečnostními hrozbami, o které se populaci v samém počátku ani nezdálo. Veškeré nebezpečí vznikalo při postupném zdokonalování našeho druhu a přineslo s sebou obrovské výzvy. Proti těmto výzvám bylo velmi těžké obstát z hlediska zachování bezpečnosti, pokaždé se selhání nedalo zabránit. Proto je velmi důležité, aby suverénní a svrchované státy měly propracovaný bezpečnostní systém.

K této práci mě vedl nejen zájem o bezpečnostní systém České republiky (dále jen „ČR“), ale pokusit se vysvětlit pojmy s touto problematikou spojené. Tyto termíny a subjekty, které inkrimovaný systém tvoří a v logické návaznosti je popsat. Po přečtení práce bude čtenář schopný výše uvedený systém vnímat jako živý organismus, který se neustále vyvíjí a reaguje na nové výzvy. Schopnosti adekvátně reagovat předchází analýza, která ve výsledku určí hrozby, které postihly v minulosti daný stát, nebo v budoucnu mohou postihnout. Na základě těchto analýz daná státní entita vytváří různé koncepty a doktríny, jak reagovat na dané nebezpečí a stanovuje jejich řešení, zajišťuje jisté opatření náležící konkrétním subjektům a institucím.

Struktura bezpečnostního systému ČR není pouze o dvou subjektech a k nim náležících institucích, jako je např. prezident a jemu podřízená Vojenská kancelář prezidenta republiky, nebo Parlament ČR, který je tvořen horní a dolní komorou.

Instituty vnitřní a vnější bezpečnosti státu se nezabývají pouze subjekty uvedenými v předchozí větě, ale i např. ministerstvy, ústředními správními úřady a v neposlední řadě bezpečnostní a ozbrojené sbory a mnoho dalších, které jsou rozebrány dále v práci.

Jako dalším cílem v této práci je provedení analýzy bezpečnostních hrozeb pro ČR. Ve zmíněné části budou uvedeny hrozby, katastrofy, havárie apod., proti kterým již

český bezpečnostní aparát obstál. Proti výše inkriminovaným fenoménům byly vytvořeny metodiky zásahů a rozpoznání jejich mechanismu pohybu, např. v případě sesuvů půdy, ale obecně vzato i jejich předcházení. Na druhou stranu každý bezpečnostní systém je obklopen i hrozbami proti kterým doposud neuspěl. Ať už se jedná např. o mezinárodní migrační vlnu ze zemí blízkého východu, která propukla v letním období roku 2015. Evropská unie a její členové se stále neshodly nad integračním plánem a vypořádání se s touto problematikou a mimo jiné i terorismem, který nabírá na intenzitě. Tyto fenomény se neustále vyvíjejí a jsou označovány jako „*sekuritizovaný jev/problém*“¹.

Před samotným závěrem práce se čtenář dozví, jaká opatření jsou podniknuta v jednom z objektů, který je řazen do tzv. „*měkkých cílů*“², jako je obchodní centrum. V této části budou představena opatření a předcházení ze strany bezpečnostní agentury proti případnému aktivnímu střelci.

V samotném závěru práce je zhodnocena připravenost bezpečnostního systému České republiky vůči vnitřním a vnějším hrozbám. Připravenost či akceschopnost řešit hrozby ve výsledku určuje bezpečnostní prostředí České republiky.

¹ „*Sekuritizace je chápána jako jistá specifická, vyšší forma politizace problému, když jev označen ze strany referenčního objektu jako existenční hrozba*“. Zdroj: Emmers. In: Smolík J., Šmíd T. a kol. *Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století*. Brno: IIPS, 2010, s 12, ISBN: 978-80-210-5288-8.

² v anglickém překladu se jedná o *soft targets*, kdy bezpečnostní komunita tímto pojmem „*označuje místa s vysokou koncentrací osob s nízkou úrovní zabezpečení proti násilným útokům*“ Zdroj: Ministerstvo vnitra In: *Základy ochrany měkkých cílů – metodika* (1. Verze) [online]. [cit. 2017-10-24] Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/ochrana-mekkych-cilu.aspx>.

TEORETICKÁ ČÁST

1 VYMEZENÍ POJMU BEZPEČNOST NA STÁTNÍ ÚROVNI

Jak je již uvedeno v úvodu této práce, jedná se o pojem, který vzešel „z pocitu“, pocitu bezpečí. Tento pocit dodává lidem, resp. společnosti, která tvoří stát, či organizaci, možnost života a stabilitu, která ve výsledku vytváří důvěru obyvatel k této instituci. Před samotným vysvětlením pojmu bezpečnost, který zajišťuje jednotlivé aparáty státu, je nutné krátce rozvést o čem pojednává, a co znamená subjekt „stát“ jako takový.

Stát je uznávaným mezinárodním subjektem, proto na něj musejí ostatní státy tak i nahlížet. Nejprve musí být v předchozím odstavci zmíněné lidské společenství „stát“ uznáno ostatními státy. Poté co je uznán, může zakládat mezinárodní práva a povinnosti, včetně sjednávání mezinárodních smluv a jejich ratifikaci. Před samotným uznáním ostatních států musí splňovat tři základní podmínky:

- státní území;
- státní moc;
- státní lid/obyvatelstvo, které má trvalé pouto k území.

Bez výše uvedených skutečností nelze brát lidské společenství za stát, protože pro případ absence těchto aspektů nemá stát práva na svou obranu a neplatí vůči němu zákaz vměšování do jeho vnitřních záležitostí.³ Je důležité, aby se stát uměl mocensky prosadit a byl suverénní, neboť jedině tak může být uznáván ostatními státy, v opačném případě se stává neperspektivní a neprosadí se. Suverénnost státu vypovídá o jeho nezávislosti státní moci na jakékoliv jiné moci, opakem by se státní entita stala tzv. vazalem jiného státu.

Grinc uvádí ve své publikaci, že „významný německý sociolog a politik jménem Max Weber definuje stát, jako lidské společenství, které si na určitém území nárokuje monopol legitimního násilí“⁴. V důsledku absence zmíněného monopolu by ve výsledku vedl stát k zániku a místo něj by byla nastolena anarchie neboli bezvládní. Z předchozí věty je zřejmé, že tento stav bezvládní ČR z pohledu jedné strany byl v rozporu se

³ Grinc J. *Právo pro politology*. Praha: Grada, 2010, s. 90. ISBN: 978-80-247-2921-3.

⁴ Tamtéž, s. 91.

zachování komplexní bezpečnosti státní entity, jakož to subjektu mezinárodního práva. Stav bezvlády mohl vzniknout, jako sekundární účinek, který byl zapříčiněn náhlou změnou politického spektra, či odlišnou mimořádnou událostí (dále jen „MU“), která by vznesla do společnosti jistý chaos.

Z pohledu druhé strany politické ideologie, *Anarchismus*⁵ může znamenat pro některé jedince žádoucí stav, který zajišťuje chod státu samosprávou organizací moci na základě svobodné vůle a bez donucovacích autorit.

Je potřeba si uvědomit, že donucovací autority vynucují existenci práva, právních norem a komplexního právního řádu ČR. Tento systém je nepostradatelný a navzájem je propojený se státní byrokracií, pod kterou si lze představit: soudy, bezpečnostní, či ozbrojené sbory. Zmíněné sbory mají také mimo jiné za úkol zajišťovat bezpečnost, a to jak na vnější, tak i vnitřní státní úrovni. Aby byla zajištěna bezpečnost státu je nutná existence státní moci. Bez ní nelze nazývat nebo nahlížet na konkrétní subjekt jako na stát, i přes další jejich členění.

Po rozvedení a vysvětlení pojmu „stát“, je dalším úkolem, jak je již avizováno na začátku této kapitoly, rozebrat a specifikovat pojem bezpečnost, a kde je tento pojem legislativně zahrnut.

Bezpečnost, jak bude dále vysvětleno níže, lze rozdělit na vnitřní a vnější úroveň, ale mimo jiné i na:

- „*bezpečnost IT/kybernetická bezpečnost;*
- *ekonomická bezpečnost;*
- *environmentální bezpečnost;*
- *surovinová a energetická bezpečnost*“⁶.

Pro účely této práce postačí vymezit vnitřní a vnější bezpečnost. Komplexní bezpečnost, která zahrnuje výše zmíněné instituty je zohledněna nejen v Bezpečnostní strategii ČR, ale i v Ústavě ČR, resp. *ústavní zákon č. 110/1998 Sb. „o bezpečnosti České*

⁵ „v první řadě prosazuje odstranění státu a všech jeho institucí, neboť ty člověka svazují, v druhé řadě anarchisté odmítají veškeré zákony, normy, a především monopol státu na násilí“. **Zdroj:** Smolík J., Šmíd T. a kol. *Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století*. Brno: IIPS, 2010, s 60, ISBN: 978-80-210-5288-8.

⁶ Ministerstvo vnitra ČR – odbor bezpečnostní politiky. *Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení a plánování obrany státu [online]*. s. 5-6. poslední aktualizace 7.6.2016. [cit. 2017-10-09]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-řízení-a-planování-obrany-státu.aspx>.

republiky“⁷. Právní řád ČR, jak je zřejmé z předchozí věty, na tento institut pamatuje a náležitě na něj u zmíněném dokumentu a zákonu, který je vrcholem ústavního pořádku ČR odkazuje.

Jak je již zmíněno na začátku této kapitoly, bezpečnost vzešla z pocitu bezpečí, o kterém hovořil A. H. Maslow. Tento americký psycholog v polovině 20. století klasifikoval lidské potřeby základní a vyšší. Jednotlivé potřeby zakomponoval do pyramidy, kdy nejvyšší patro znamenalo nejdůležitější a nejcennější potřebu. To nejspodnější patro znamenalo potřebu, která není tak důležitá. Je potřeba podotknout, že každý jedinec měl a má tuto hierarchii odlišnou, ale přesto je postavena na totožném smyslu. Samotný pocit bezpečí je obecně, dle amerického psychologa, řazen do základních potřeb, a to konkrétně do druhého patra od základny pyramidy, kam mimo jiné patří pocit ochrany a jistoty⁸. Bezpečnost byla důležitá již v počátku lidstva, kde se na ní také náležitě nahlíželo. Uvedený americký psycholog pojmem bezpečí založil inspirativní paradigma. Jinými slovy, aby člověk mohl uspokojovat potřeby rozvedené v dalších patrech pyramidy, např. uznání vlastního Já, sounáležitosti, musí být zajištěny potřeby ty základní, tedy pocit jistoty, ochrany a bezpečí⁹.

Z textu tedy vyplývá fakt, aby lid důvěřoval státu. Stěžejní je zajistit lidu bezpečí a ochranu majetku, potažmo ochranu dalších bezpečnostních zájmů, např. demokratické zřízení.

Obecný pojem bezpečnost je v komunitě bezpečnostní politiky, do jejíž působnosti spadá resort Ministerstva vnitra specifikován, jako „stav, kdy je systém schopen odolávat známým a předvídatelným (i nenadálým) vnějším a vnitřním hrozbám, které mohou negativně působit proti jednotlivým prvkům (případně celému systému) tak, aby byla zachována struktura systému, jeho stabilita, spolehlivost a chování v souladu s cílovostí. Je to tedy míra stability systému a jeho primární a sekundární adaptace“¹⁰. Z definice je patrné, že systém ve smyslu bezpečnostního aparátu musí být schopný a zároveň ochotný čelit hrozbám různých typů. V opačném případě by státní subjekt

⁷ Úplné znění zákona. č. 110/1998 Sb. „zákon o bezpečnosti České republiky“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2015, s. 194–195. ISBN: 978-80-7488-103-9.

⁸ Smolík J., Šmíd T. a kol. *Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století*. Brno: IIPS, 2010, s 16, ISBN: 978-80-210-5288-8.

⁹ Tamtéž, s. 16.

¹⁰ Ministerstvo vnitra ČR – odbor bezpečnostní politiky. *Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení a plánování obrany státu [online]*. s. 5. poslední aktualizace 7.6.2016. [cit. 2017-10-05]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-řízení-a-planování-obrany-státu.aspx>.

nebyl schopný adekvátně a operativně reagovat na vzniklý bezpečnostní problém.

1.1 Tvrdá bezpečnost / vojenská bezpečnost

V této podkapitole bude vymezen pojem, který jsem zmínil již v názvu. Dále budou rozebrány jednotlivé bezpečnostní hrozby, které lze zařadit na tuto úroveň.

Jak je již uvedeno v předchozí kapitole, hrozby lze vyložit ve dvou rovinách, vnitřní a vnější. Je dále nutné podotknout, že tyto instituty se vzájemně prolínají. Pro účel této stati jsou primárním cílem vnější hrozby / vnější bezpečnost¹¹, proti kterým zpravidla čelí ozbrojený sbor čili armáda. Proto lze označit tuto problematiku synonymem vojenská bezpečnost. Aby byla tedy zachována souvislost mezi názvem podkapitoly a zmíněným primárním cílem, Smolík a kol. tyto instituty spojí, a nepřímo vzniká „*Tvrdá bezpečnost a tím je myšlena bezpečnost týkající se ohrožení (a záchrany) lidských životů, vážného poškození zdraví a vážných škod na hmotném majetku veřejném i soukromém*“¹². Z předchozí definice vyplývá, že stát v zastoupení právního řádu primárně na tyto ohrožení reaguje, a to nejen vojensky. Na bezpečnost si vyčlení přiměřené zdroje¹³. Jedná se tedy o to nejzákladnější, co stát musí zajistit dle článku č. 1 *ústavního zákona č. 110/1998 Sb. „o bezpečnosti České republiky“*¹⁴.

Do této kategorie lze zařadit s ohledem na současný stav: terorismus, šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů, negativní aspekty mezinárodní migrace apod.¹⁵.

Mimo jiné lze do této množiny uvést i světový ozbrojený konflikt/válku. Dle Balabána M. a kol., zmíněné konflikty, které panovaly v polovině 20. století, jsou v současnosti méně pravděpodobné, ale nevylučují ozbrojené střety jednotlivých státních entit¹⁶.

Je třeba podotknout, že zmíněný odborný výklad se týká i vnitřní bezpečnosti a proti ní stojících výzev. Nelze však taxativně vymezit jednotlivá úskalí, která dělí jednotlivé úrovně bezpečnosti, neboť jednotlivé hrozby se vyvíjí, prolínají a napadají

¹¹ Ministerstvo vnitra ČR – odbor bezpečnostní politiky. *Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení a plánování obrany státu [online]*. s. 5. poslední aktualizace 7.6.2016. [cit. 2017-10-05]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-rizeni-a-planovani-obrany-statu.aspx>.

¹² Smolík J., Šmíd T. a kol. *Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století*. Brno: IIPS, 2010, s. 16, ISBN: 978-80-210-5288-8.

¹³ BALABÁN, M., B. PERNICA a kol. *Bezpečnostní systém ČR: PROBLÉMY A VÝZVY*. Praha: Karolinum, 2015, s. 151, ISBN: 978-80-246-3150-9.

¹⁴ *Základní ustanovení. Čl. 1. Úplné znění zákona. č. 110/1998 Sb. „zákon o bezpečnosti České republiky“*. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2015, s. 194–195. ISBN: 978-80-7488-103-9.

¹⁵ ZPĚVÁK, A., F. FÍLA, T. JONÁKOVÁ a J. VÍŠEK. *Ochrana obyvatelstva v republikovém měřítku*. Praha: UJAK, 2014, s. 58, ISBN: 978-80-7452-044-0.

¹⁶ BALABÁN, M., B. PERNICA a kol. *Bezpečnostní systém ČR: PROBLÉMY A VÝZVY*. Praha: Karolinum, 2015, s. 23, ISBN: 978-80-246-3150-9.

státní subjekt pro účel poškození společného jmenovatele, který je ohrožen, a to chráněné zájmy ČR.

Faktem zůstávají skutečnosti, že i přes absenci světového konfliktu je Bezpečnostní systém ČR stále vystavován eskalaci vnitřních hrozeb, tedy ohrožení vnitřní bezpečnosti, o kterých pojednává další podkapitola.

1.2 Měkká bezpečnost policejní bezpečnost

Z konce předchozí kapitoly je uvedeno, že v otázkách bezpečnosti jsou společnými hodnotami chráněné zájmy a v neposlední řadě i bezpečnostní zájmy státu. I v tomto případě tomu nebude jinak, akorát dochází k přesunu řešení otázek z vnější strany státu na pole vnitřní bezpečnosti¹⁷, neboli *měkké bezpečnosti*¹⁸, která je synonymem označována také jako policejní bezpečnost.

Instituty jsou jako u svého protějšku opět spojeny. Do „*měkké bezpečnosti*“ autoři kladou různé mimořádné události (dále jen „MU“)¹⁹, které se odehrávají v širokém spektru, jako např. kriminalita, dopravní situace/dopravní nehody, sjízdnost silnic, lokálně propuknuvší infekční onemocnění, organizovaný zločin apod.²⁰. Smolík a kol. se ve své publikaci nad těmito problémy zamýšlejí a polemizují nad tím, zda stát má být garantem a výhradním hlídačem této úrovně a ve výsledku zhodnotí, že vše je otázkou řešení politického diskurzu²¹.

K tomuto tématu není na místě taková skepse, protože jak je patrné z níže znázorněné definice za MU, „považuje se za škodlivé působení nejen sil a jevů vyvolaných člověkem, ale i přírodních vlivů a v neposlední řadě i havárií“. Všechny tyto fenomény ohrožují chráněné zájmy, které stanoví zákon. Stát má primárně tyto zájmy povinnost chránit složkami Integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“)

¹⁷ Ministerstvo vnitra ČR – odbor bezpečnostní politiky. *Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení a plánování obrany státu [online]*. s. 6. poslední aktualizace 7.6.2016. [cit. 2017-10-08]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-rizeni-a-planovani-obrany-statu.aspx>.

¹⁸ SMOLÍK, J., T. ŠMÍD a kol. *Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století*. Brno: IIPS, 2010, s. 16, ISBN: 978-80-210-5288-8.

¹⁹ „*Mimořádná událost se považuje za škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy a také haváriemi, které ohrožují život, zdraví a majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.*“ Zdroj: VÍŠEK, J. *Organizace záchranných činností v České republice*. Praha: UJAK, 2012, s. 10, ISBN: 978-80-7452-028-0.

²⁰ SMOLÍK, J., T. ŠMÍD a kol. *Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století*. Brno: IIPS, 2010, s. 16, ISBN: 978-80-210-5288-8.

²¹ Tamtéž, s. 16.

a dalším dílčím aparátem, neboť by se při jejím neřešení MU rozšiřovali a v sekundárním důsledku by nebezpečí gradovalo do abnormální velikosti, a tím narušilo bezpečnostní prostředí země. Jinou otázkou je zavinění osob, kterými je způsobena jakákoliv MU, např. dopravní nehoda způsobená požitím alkoholu či omamných látek, aktivní střelec ve vysoce koncentrovaném místě pohybu osob=terorismus, kriminalita apod. Ve výsledku ozbrojené bezpečnostní a záchranné složky jednají tak, jak jim zákon ukládá, a k čemu se zavazuje.

Pod tento systém vnitřní/ „měkké“ bezpečnosti, který zpravidla řeší bezpečnostní ozbrojené a záchranné sbory, lze zařadit následující hrozby a MU: povodně, požáry, sesuvy půdy, zemětřesení, havárie v průmyslu, kriminalita a organizovaný zločin apod.²²

K závěru nejen této části, ale celkově k této kapitole je nutné poznamenat, že stát musí neustále věnovat pozornost vyvíjející bezpečnostní situaci, nejen v Evropě, ale po celém světě. Podcenit jakýkoliv fenomén, o kterých byla zmínka v částech předchozího textu, ať už na poli vnější, či vnitřní bezpečnosti může sebou nést následky, které vypovídají o připravenosti Bezpečnostního systému ČR.

²² VÍŠEK, J. *Organizace záchranných činností v České republice*. Praha: UJAK, 2012, s. 11, ISBN: 978-80-7452-028-0.

2 BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA ČR

Nyní, když byl obsah stěžejních pojmů vysvětlen, je možné se posunout dále k bezpečnostním dokumentům a nástrojům, které ČR využívá pro řešení této problematiky. V této kapitole bude vysvětlena a právně definována politika státu, která zohledňuje a nahlíží na bezpečnostní problematiku jako celek, a vymezuje veškeré důležité bezpečnostní zájmy, a jak je nejlépe ochránit.

Vláda každé země se co nejlépe snaží hájit a ochraňovat své zájmy na území státu kde vládne. K této skutečnosti přistupují zodpovědně jednotlivé rezorty/ministerstva, jejichž ministři jsou členové vlády. Každé ministerstvo má od státu svěřenou konkrétní oblast byrokracie, kterou spravuje jak nejlépe a svědomitě umí. Vykonává nad ní dozor dle zákona č. 2/1969 Sb., „o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky“, jedná se tzv. o Kompetenční zákon. Pro účel a zachování bezpečnosti státu konkrétní ministerstva vykonávají určité působnosti, jejichž okruh vymezuje zákon²³.

Pro lepší představu lze uvést tyto úřady a rezorty jak výkonné, tak zákonodárné moci, které mají rozdělené výlučné kompetence z hlediska bezpečnosti ČR:

- Parlament České republiky – tvořen dvěma komorami, a to Poslaneckou sněmovnou a Senátem;
- Vláda ČR;
- Prezident ČR;
- Ministerstva s působností pro vnitřní bezpečnost – Ministerstvo vnitra a jemu podřízené bezpečnostní sbory;
- Ministerstva s působností pro vnější bezpečnost – Ministerstvo zahraničních věcí ČR a Ministerstvo obrany ČR, kterému jsou podřízené zbrojené síly²⁴.

Mimo jiné další státní orgány a instituce, např. Ministerstvo financí ČR, Ministerstvo zdravotnictví, Národní bezpečnostní úřad, úřad pro Státní správu hmotných rezerv apod.²⁵ Zmíněné rezorty vytváří svými působnostmi a opatřeními ochranu důležitých státních

²³ Část druhá. §4. Úplné znění zákona č. 2/1969 Sb. „o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2015, s. 180-181. ISBN: 978-80-7488-103-9.

²⁴ BALABÁN, M., B. PERNICA a kol. *Bezpečnostní systém ČR: PROBLÉMY A VÝZVY*. Praha: Karolinum, 2015, s. 73, ISBN: 978-80-246-3150-9.

²⁵ Tamtéž, s 73.

zájmů, a to z hlediska bezpečnosti, kdy ve výsledku vytváří Bezpečnostní politiku ČR. Tento institut je specifikován Ministerstvem vnitra, jako „společenská činnost, jejíž základ tvoří souhrn základních státních zájmů a cílů, jakož i hlavních nástrojů k jejich dosažení, směřující k zabezpečení státní svrchovanosti a území celistvosti státu a jeho demokratických základů, činnosti demokratických institucí, ekonomického a sociálního rozvoje státu, ochrany zdraví a života občanů, majetku, kulturních statků, životního prostředí a plnění mezinárodních bezpečnostních závazků“²⁶. Z uvedeného textu je patrné i zohlednění a vycházení z ústavního zákona č. 110/1998 Sb. „o bezpečnosti České Republiky“²⁷. Veškeré státní zájmy a cíle, které obsahuje zmíněná odborná definice, vytváří pět základních pilířů/komponentů Bezpečnostní politiky ČR. Zpěvák a kol. ve své publikaci k těmto komponentům podotýkají, „že každé oblasti přísluší stanovený orgán zabývající se touto problematikou:

- zahraniční politika v oblasti bezpečnosti státu;
- obranná politika;
- politika v oblasti vnitřní bezpečnosti;
- hospodářská politika v oblasti bezpečnosti státu;
- politika veřejné informovanosti“²⁸.

2.1 Bezpečnostní strategie ČR

V předchozí kapitole byla specifikována Bezpečnostní politika ČR a s ní byly společně představeny základní pilíře. V této podkapitole je primárním a stěžejním cílem vysvětlit onou strategii a stručná charakteristika její historie se stanovením základního právního rámce. Sekundárním cílem je vymezení časové působnosti, z hlediska vytyčení určitého koncového roku platnosti, a v neposlední řadě inherentní bezpečnostní hrozby, které byly stanoveny, dle stupně největšího možného zasažení ČR.

Při otevření tohoto dokumentu je v začátku možné spatřit „Úvodní slova“

²⁶ Ministerstvo vnitra ČR – odbor bezpečnostní politiky. *Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení a plánování obrany státu [online]*. s. 7. poslední aktualizace 7.6.2016. [cit. 2017-11-15]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-řízení-a-planování-obrany-státu.aspx>.

²⁷ Úplné znění zákona č. 110/1998 Sb. „zákon o bezpečnosti České republiky“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2015, s. 194–195. ISBN: 978-80-7488-103-9.

²⁸ ZPĚVÁK, A., F. FÍLA, T. JONÁKOVÁ a J. Víšek. *Ochrana obyvatelstva v republikovém měřítku*. Praha: UJAK, 2014, s. 58, ISBN: 978-80-7452-044-0.

tehdejšího premiéra vlády ČR, p. Bohuslava Sobotky, jehož kabinet tuto strategii schválil. Premiér deklaruje úvod listin těmito slovy „*Přál bych si, aby tato doplněná Bezpečnostní strategie byla efektivním nástrojem pro vládu ČR k zajišťování klíčových úkolů, kterými jsou zajištění bezpečnosti obyvatel a obrana svrchovanosti a území celistvosti země*“²⁹. Toto přání má jistě každý premiér prezidentské, poloprezidentské a parlamentní demokracie, a v neposlední řadě i ti aktéři, kteří stojí na odvrácené straně bloku. Tedy ti, kteří zastávají nedemokratické zřízení a krajně pravicové a levicové ideologie³⁰. Výzvy jsou však neúprosné a přítomnost obdobných dokumentů vytváří nástroj potírání bezpečnostních hrozeb.

Jak je již uvedeno v úvodu této podkapitoly, inkriminovaná strategie je elementární koncepční dokument, od kterého se odvíjí další dokumenty, které jsou realizovány bezpečnostní politikou ČR, tedy výkonnými články praxe státu³¹. Odbor bezpečnostní politiky a prevenci kriminality stanovil následující definici, kdy se jedná o „*základní koncepční dokument Vlády ČR, který specifikuje na základě bezpečnostních hrozeb a z nich plynoucích rizik bezpečnostní zájmy ČR a stanovuje místo a úlohu správních úřadů, orgánů územní samosprávy, ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostních sborů, záchranných sborů, havarijních, záchranných aj. služeb ČR při naplňování její bezpečnostní politiky. Bezpečnostní strategie ČR stanovuje rovněž strategii prosazování bezpečnostních zájmů ČR*“³². Z textu této strategie je patrné vycházení z komplexního pojetí bezpečnosti, kdy jeho základním rysem je vědomí a korelace závislosti na úseku politické, vojenské, hospodářské roviny, včetně oblasti vnitřního pořádku a ochrany obyvatel³³.

Co se týče historie výskytu, resp. první zmínka a vytvoření této doktríny bylo

²⁹ Kolektiv autorů pod vedením Ministerstva zahraničních věcí ČR. *Bezpečnostní strategie ČR*. 2015. Praha, ISBN: 978-80-7441-005-5. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>.

³⁰ Dočekalová P., Švec K. a kol. *Úvod do politologie*. Havlíčkův Brod: Grada, 2010, s. 93-120. ISBN: 978-80-247-2940-4.

³¹ ZPĚVÁK, A., F. FÍLA, T. JONÁKOVÁ a J. Víšek. *Ochrana obyvatelstva v republikovém měřítku*. Praha: UJAK, 2014, s. 52. ISBN: 978-80-7452-044-0.

³² Ministerstvo vnitra ČR – odbor bezpečnostní politiky. *Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení a plánování obrany státu [online]*. s. 9. poslední aktualizace 7.6.2016. [cit. 2017-11-17]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-rizeni-a-planovani-obrany-statu.aspx>.

³³ KROUPA, M. a M. ŘÍHA. *Integrovaný záchranný systém*. 3. aktualizované vydání. Praha: Armex Publishing s.r.o.2008. s. 5. ISBN: 978-80-86795-59-1.

v roce 1999³⁴. Je třeba mít na mysli skutečnost, že ČR byla členem již několika mezinárodních organizací. Pro účely tohoto textu postačí vyjmenovat *NATO*, *OBSE*, *OSN*³⁵, které utvářely jednotný boj a opatření nejen proti bezpečnostním hrozbám. ČR musela na základě těchto závazků plnit a zpracovávat jednotnou bezpečnostní politiku, včetně ochrany společných zájmů. Výsledkem této snahy byla první Bezpečnostní strategie chválena, jak je uvedeno výše, roku 1999. Poté došlo v roce 2001 k její aktualizaci a o dva roky později byla strategie novelizována, tedy roku 2003. Mezi obdobím aktualizace a novelizace byl svět mnohem více vystavován novým hrozbám, které začaly být globálního charakteru. Jako názorný příklad jsou zde teroristické útoky dne 11. září 2001 na budovy obchodních center v New Yorku³⁶. Novelizovaná strategie reagovala z širokého a globálního pohledu na hrozby terorismu. Mimo jiné zohlednila spolupráci s mezinárodními organizacemi, jako NATO, nebo OSN včetně blížícího se vstupu do *EU*³⁷. Hlavní myšlenkou bylo vymezení aktivního přístupu k hrozbám, snaha předcházet jim, než se rozvinou, a tím zabránit útokům, katastrofám, konfliktům a krizím³⁸.

Od roku 2003 byl tento dokument přehlížen a byl z hlediska bezpečnostní problematiky a aktuálního globálního přehledu hrozeb tzv. „bílým místem. Premiéři minulých vlád měli zájem aktualizovat tuto bezpečnostní doktrínu, nicméně se jim nepodařilo tento plán dokončit. Pouze tehdejší expředseda vlády p. Petr Nečas se zavázal v programovém prohlášení vlády k tvorbě bezpečnostní strategie v roce 2010³⁹. Primárním cílem bylo dosažení shody politických stran, a jak uvádí Zpěvák a kol. ve své publikaci, „zapojit do tvorby zástupce tzv. bezpečnostní komunity, odborné veřejnosti

³⁴ ZPĚVÁK, A., F. FÍLA, T. JONÁKOVÁ a J. Víšek. *Ochrana obyvatelstva v republikovém měřítku*. Praha: UJAK, 2014, s. 52. ISBN: 978-80-7452-044-0.

³⁵ *NATO (Severoatlantická aliance)* – vstup ČR do této organizace dne 12. 3. 1999, *OBSE (Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě)* – ČR vstoupila svým podpisem *Helsinského závěrečného dokumentu dne 1. 8. 1975*,

OSN (Organizace spojených národů) – vstup do této organizace po rozpadu *Československé federace, dne 19. ledna 1993*. Zdroj: Kolektiv pracovníků Ministerstva zahraničních věcí ČR. *Zpráva o zahraniční politice České republiky za období od července 1998 až do prosince 1999*. Praha: Decibel production, 2000, s. 36 a 49. ISBN: 80-86345-01-7.

³⁶ ZPĚVÁK, A., F. FÍLA, T. JONÁKOVÁ a J. Víšek. *Ochrana obyvatelstva v republikovém měřítku*. Praha: UJAK, 2014, s. 52. ISBN: 978-80-7452-044-0.

³⁷ Zahradník P. *Vstup do evropské unie. Přínosy a náklady konvergence*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2003, s. 29. ISBN: 80-7179-472-4.

³⁸ ZPĚVÁK, A., F. FÍLA, T. JONÁKOVÁ a J. Víšek. *Ochrana obyvatelstva v republikovém měřítku*. Praha: UJAK, 2014, s. 53. ISBN: 978-80-7452-044-0.

³⁹ Tamtéž, s. 53.

z různých nevládních organizací a akademických okruhů“⁴⁰. Po zpracování veškerých vytyčených cílů včetně aktualizace byla bezpečnostní strategie schválena vládou, dne 8. září 2011. Dokument z roku 2011 nebyl marginální vůči bezpečnostním hrozbám plynoucí ze členství v mezinárodních organizacích, ale bral tyto výzvy vážně a popsal tyto proměny v bezpečnostním prostředí ČR⁴¹.

Mezi roky 2011–2015 se odehrálo ve vrcholné politické sféře několik změn, které pro účel tohoto textu nejsou zcela zásadní. Ať už se jedná o podání demise předsedy vlády Petra Nečase z důvodu tzv. kauzy Nagyová⁴². Dále, po podání demise kauzou zmíněným Nečasem, byl prezidentem republiky Milošem Zemanem pověřen sestavením úřednické vlády p. Ing. Jirí Rusnok⁴³. Tehdejšímu odborníkovi a jeho vládě nebyla vyslovena Poslaneckou sněmovnou důvěra. Rusnok tedy vykonával post premiéra vlády v demisi do ukončení předčasných voleb. Po vítězství ČSSD v předčasných volbách roku 2013, kde zastával předsedu strany Bohuslav Sobotka a posléze i post premiéra⁴⁴, byla situace v oblasti vrcholové politické sféry stabilizovaná.

Po výše uvedených okolnostech, které se odehrály právě v době pěti let, na které byl stanoven časový rámec předchozí Bezpečnostní strategie ČR, může přejít tato kapitola k samému závěru, kdy bude představena poslední a aktuální Bezpečnostní strategie ČR.

Nový kabinet pod vedením premiéra Bohuslava Sobotky byl aktivní z hlediska zajišťování bezpečnosti, a proto inkriminovanou elementární doktrínu aktualizoval dne 4. února 2015⁴⁵. Aktualizovaná strategie zavázala postupy, nástroje a východiska bezpečnostní politiky na dobu pěti let, tedy do roku 2020. Mimo jiné „*navazuje ve svých východiscích a ve vymezení bezpečnostních zájmů na Bezpečnostní strategii ČR z roku*

⁴⁰ ZPĚVÁK, A., F. FÍLA, T. JONÁKOVÁ a J. Víšek. *Ochrana obyvatelstva v republikovém měřítku*. Praha: UJAK, 2014, s. 53. ISBN: 978-80-7452-044-0.

⁴¹ Tamtéž, s. 53.

⁴² JIŘIČKA J. *Obžaloba Nagyové je hotová, řekl Ištvan. K jakému soudu ji podá, tají*. [online]. 7. května 2014. [cit. 2017-11-24]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/obzaloba-nagyove-je-hotova-d0q-/domaci.aspx?c=A140507_195349_domaci_jj.

⁴³ Vláda ČR. *Vláda Jiřího Rusnoka*. [online]. [cit. 2017-11-24]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/prehled-vlad-cr/1993-2013-cr/jiri-rusnok/prehled-clenu-vlady-jiriho-rusnoka-13-07-2013---29-01-2014-115419/>.

⁴⁴ Vláda ČR. *Vláda Bohuslava Sobotky*. [online]. [cit. 2017-11-24]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/prehled-vlad-cr/1993-2013-cr/bohuslav_sobotka/prehled-clenu-vlady-bohuslava-sobotky-29-01-2014---trva-124534/.

⁴⁵ Vláda ČR – *Vláda schválila Bezpečnostní strategii či sanaci lokality Bořího lesa*. [online]. 4. 2. 2005. [cit. 2017-11-24]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-schvalila-bezpecnostni-strategii-cr-a-sanaci-lokality-boriho-lesa-126516/>.

2003 a aktualizuje Bezpečnostní strategii ČR z roku 2011“⁴⁶. Dokument ve větší intenzitě pamatuje na postavení ČR v mezinárodních organizacích, jejíž je součástí. Dále racionálně „zohledňuje a popisuje proměny v bezpečnostním prostředí včetně klíčových hrozeb v euroatlantickém prostoru“⁴⁷. Mimo hlavní cíle, kterým je zajištění systémového a koordinovaného rámce prosazování zájmů, „více aplikuje členění systému na roviny: vnitřní politiky, vnější politiky, vojenskou a vnitřní bezpečnost, ochrany obyvatelstva, hospodářskou, finanční, sociální a právní“⁴⁸.

Jak je patrné z výše odborného textu, Bezpečnostní strategie zabezpečuje ČR z hlediska kompletní bezpečnosti, a vše se opírá o právní legislativu a její rámec tvoří jako vrchol pyramidy „ústavní pořádek ČR:

- Ústava České republiky;
- listina základních práv a svobod;
- ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, v platném znění;
- nedílnou součástí právního rámce jsou zákony navazující na ústavní pořádek;
- spojenecké a další mezinárodní závazky vycházející z členství ČR v NATO, EU, OSN a OBSE“⁴⁹.

Legislativní rámec je v doktríně i přes její aktualizaci a novelizaci některých zákonů stále totožný. Vytváří alfu a omegu v uplatňování závazných postupů, používání nástrojů, které vyúsťují ve východiska bezpečnostní politiky a vytváří její legitimitu.

V nynější strategii provedli experti analýzu bezpečnostního prostředí ČR a stanovili konkrétní bezpečnostní hrozby, které mohou ohrozit stát jak přímo, tak i marginálně. Velká pozornost byla též vkládána na ČR, jakož to členský subjekt mezinárodních organizací, a v důsledku členství plynoucích ohrožení bezpečnostních hrozeb. Tyto bezpečnostní hrozby jsou uvedeny v Bezpečnostní strategii ČR roku 2015 s výhledem do roku 2020:

⁴⁶ Kolektiv autorů pod vedením Ministerstva zahraničních věcí ČR. *Bezpečnostní strategie ČR*. 2015. s. 5. Praha, ISBN: 978-80-7441-005-5. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>.

⁴⁷ Tamtéž, s. 5.

⁴⁸ BALABÁN, M., B. PERNICA a kol. *Bezpečnostní systém ČR: PROBLÉMY A VÝZVY*. Praha: Karolinum, 2015, s. 11, ISBN: 978-80-246-3150-9.

⁴⁹ Kolektiv autorů pod vedením Ministerstva zahraničních věcí ČR. *Bezpečnostní strategie ČR*. 2015. s. 5. Praha, ISBN: 978-80-7441-005-5. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>.

- „oslabování mechanismu kooperativní bezpečnosti i politických a mezinárodněprávních závazků v oblasti bezpečnosti;
- nestabilita a regionální konflikty v euroatlantickém prostoru a jeho okolí;
- terorismus;
- šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů;
- kybernetické útoky;
- negativní aspekty mezinárodní migrace;
- extremismus a nárůst interetnického a sociálního napětí;
- organizovaný zločin, zejména závažná hospodářská a finanční kriminalita; korupce, obchodování s lidmi a drogová kriminalita;
- ohrožení funkčnosti kritické infrastruktury;
- přerušení dodávek strategických surovin nebo energie;
- pohromy přírodního a antropogenního původu a jiné mimořádné události⁵⁰.

Některé z výše uvedených bezpečnostních fenoménů budou rozebrány a specifikovány dále v této práci v rámci kapitoly č. 6. Je třeba podotknout, že zmíněné bezpečnostní hrozby, resp. jejich pořadí se v současné době změnilo. Potencionálně největší rizika současných bezpečnostních problémů byla vytyčena v *Auditě národní bezpečnosti*⁵¹. Tento materiál byl zpracován na základě pokynu předsedy vlády a byl prezentován společně s ministrem vnitra dne 1. prosince 2016⁵².

Jak je zřejmé z celkového textu této podkapitoly, bezpečnostním strategiím byla věnována ze strany bezpečnostních expertů, ministrů, ale i jistých pracovníků konkrétních odborů daných ministerstev, snaha o jejich nejlepší vymezení a zpracování nástrojů. V neposlední řadě autority uvedené v předchozí větě spolupracovaly, aby docílily vzhledem k danému roku, co nejlepší analýzu a aktuálnost bezpečnostních hrozeb. I přes dlouhé přehlížení od roku 2003 až 2011, byla snaha o aktualizaci této bezpečnostní doktríny úspěšná. Východiska bezpečnostní politiky byla vždy zohledněna

⁵⁰ Kolektiv autorů pod vedením Ministerstva zahraničních věcí ČR. *Bezpečnostní strategie ČR*. 2015. s. 12. Praha, ISBN: 978-80-7441-005-5. Dostupné z:

<https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>.

⁵¹ Vláda ČR – *Audit národní bezpečnosti* [online]. 1. 12. 2016. [cit. 2017-11-26a]. Dostupné z:

<https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/audit-narodni-bezpecnosti-151410/>.

⁵² Vláda ČR – *Audit národní bezpečnosti* [online]. 1. 12. 2016. [cit. 2017-11-26b]. Dostupné z:

<https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Audit-narodni-bezpecnosti-20161201.pdf>.

a vycházely z bezpečnostního prostředí, ve kterém se ČR nacházela. V této současné bezpečnostně napjaté situaci nejen v Evropě, ale v celém světě, je klíčové, aby státní entita disponovala tímto dokumentem legislativní povahy, neboť jeho absence by vypovídala o nedůslednosti na poli prosazování strategických bezpečnostních zájmů.

2.2 Bezpečnostní prostředí

Po veškeré specifikaci pojmů, týkající se bezpečnostní problematiky a také vymezení aktuální bezpečnostní strategie, které jsou těmi stěžejními pro účel této práce, vzniká jistý rámec prostředí, tedy bezpečnostní prostředí, o kterém bude pojednávat tato podkapitola.

Prostředí není myšleno ve smyslu geografické kategorie jako vědní disciplíny, ale v kontextu stavu státního subjektu, tedy konkrétně v tomto případě ČR. Ty hrozby, fenomény a přírodní katastrofy, proti kterým bezpečnostní aparát, potažmo bezpečnostním systémem ČR stojí, se vyvíjí z jistého bezpečnostního prostředí, kterému je vystaven stát ČR. Bezpečnostní hrozby se vyvíjejí a státní entity vystavují v nebezpečí, které ve výsledku určuje bezpečnostní prostředí.

V současné době dochází k prolínání vnějších i vnitřních hrozeb a dynamicky se vyvíjí. Na skutkový stav z hlediska vnějšího ohrožení ve formě válečného napadení, je tato hrozba nízká. Na tuto skutečnost poukazují již Kroupa M. s Říhou M, kdy se ve své publikaci nepřímo odkazují na bezpečnostní strategie z roku 2003⁵³.

Zpěvák a kol. ve své publikaci podotknuli, že „vojenský útok na území ČR je díky členství ČR v NATO, EU a dobrými vztahy se sousedními zeměmi v současné době nepravděpodobný“⁵⁴. Subjekt je potencionálně mimo ohrožení, ve smyslu tohoto textu je minimální riziko ozbrojeného konfliktu z vnější strany státu. Na druhé straně, tedy té vnitřní, dochází k postupné eskalaci bezpečnostních hrozeb na vnitřní úrovni. Některé tyto hrozby jsou schopné vygradovat do takové velikosti, že sahají i do jiných států, lze tento cyklus brát jako prolínání hrozeb, jak je podotknuto v začátku této podkapitoly. Jedná se např. organizovaný zločin v podobě obchodu drog, zbraní, či zbraní hromadného

⁵³ KROUPA, M. a M. ŘÍHA. *Integrovaný záchranný systém*. 3. aktualizované vydání. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2008. s. 5. ISBN: 978-80-86795-59-1.

⁵⁴ ZPĚVÁK, A., F. FÍLA, T. JONÁKOVÁ a J. Víšek. *Ochrana obyvatelstva v republikovém měřítku*. Praha: UJAK, 2014, s. 57. ISBN: 978-80-7452-044-0.

ničení apod. Pro účel tohoto textu bude rozebráno prostředí, které působí na stát z vnější strany.

Inkriminovaný pojem, který je primárním cílem této podkapitoly spadá výlučně do jurisdikce ministerstva obrany, jako garant vnější bezpečnosti státu ČR. Akademický personál Univerzity obrany sídlící v Brně nazývá též pojem synonymem „*Strategické prostředí*“⁵⁵. Pan doktor Frank deklaruje Bezpečnostní/Strategické prostředí, jako „*vnější prostředí ovlivňující bezpečnostní politiku státu. Lze jím rozumět prostor, v němž se realizují a střetávají zájmy státu se zájmy jiných aktérů systému mezinárodních vztahů a odehrávající se zde procesy, které mají významný vliv na úroveň bezpečnosti státu*“⁵⁶. Po provedení analýzy této definice je fakt, že bezpečnostní politika státu a prosazování jeho zájmu je vždy dáno prostředím odehrávající se kolem dané entity. ČR je součástí velkých mezinárodních organizací, ať už se to týká kolektivní ochrany, tj. NATO, nebo organizace za účelem jednotné Evropy, tj. EU. Z toho vyplývá skutečnost, že jsme vázáni jistými závazky, co ze členství těchto organizací plyne, jinými slovy sdílíme jejich bezpečnostní prostředí se všemi hrozbami a riziky. I přesto, že členské státy jsou spojenci, naše zájmy se střetávají s jejich zájmy. Názorným příkladem je článek 5 „*Severoatlantické smlouvy/Washingtonské smlouvy*“⁵⁷. Ve stručnosti je napsáno, že jakýkoliv útok proti členovi NATO bude brán jako útok proti všem. To, zda je s ohledem na zachování bezpečnosti ČR tento článek pozitivní, je hodné široké diskusi. Nicméně každý zájem člena těchto organizací nemusí být sto s ostatními členy, ale to je riziko této kolektivní smlouvy.

K závěru je potřeba uvést, že „*mezi hlavní zdroje patří vyhrocené postoje vůči hodnotovým základům naší společnosti, ohrožující koncept demokratického právního státu a popírající základní lidská práva a svobody*“⁵⁸. Zpravidla „*nositelem těchto*

⁵⁵ FRANK M. Bezpečnostní prostředí ČR. *Obrana a strategie: časopis vydávaný Univerzitou obrany*. 2003. č. 1. s. 7. ISSN 1802-7199. Dostupné z: http://www.obranaastrategie.cz/cs/archiv/rocnik-2003/1-2003/bezpecnostni-prostredi-ceske-republiky.html#_Wh0kerbvFjs.

⁵⁶ Tamtéž, s. 7.

⁵⁷ NATO aktual. *Washingtonská smlouva*. [online]. [cit. 2017-11-28]. Dostupné z: http://www.natoaktual.cz/na_zpravy.aspx?y=na_summit/washingtonskasmlouva.htm.

⁵⁸ Kolektiv autorů pod vedením Ministerstva zahraničních věcí ČR. *Bezpečnostní strategie ČR*. 2015. s. 8. Praha, ISBN: 978-80-7441-005-5. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>.

postojů mohou být státy, jak nestátní aktéři a různá uskupení a jejich stoupenci“⁵⁹.

V samotném závěru této podkapitoly je nutné konstatovat, že bezpečnostní prostředí se v současné době dynamicky rozvíjí. ČR v čele s bezpečnostním systémem se snaží rozvoj zachytit a vytvářet proti němu adekvátní bezpečnostní politiku, a prostřednictvím ní hájí státní zájmy, které jsou předmětem další podkapitoly.

2.3 Bezpečnostní zájmy

Každý stát, který je uznávaný mezinárodním právem, má své bezpečnostní zájmy, které prosazuje prostřednictvím nástrojů bezpečnostní politiky. Primární zájmy jsou u drtivě většiny státních entit totožné, např. suverenita státu. Co se týče vedlejších zájmů, které jsou stěžejní, stát by se s jejich absencí neobešel, lze tedy hovořit např. o boji s kriminalitou, ochrana životního prostředí apod. Veškeré důležité bezpečnostní zájmy stát hájí a uvádí je v různých elementárních dokumentech nelegislativní povahy např. Bezpečnostní strategie pro rok 2015⁶⁰ nebo *Bílá kniha o obraně*⁶¹. Několik z bezpečnostních zájmů ČR jsou uvedeny v nejvýznamnějším právním předpisu Ústavy ČR, resp. *ústavním zákoně č. 110/1998 Sb. „o bezpečnosti České republiky“*⁶². Naplňování těchto zájmů je stěžejní pro zabezpečení i ochranu obyvatelstva a vyžadováno pro zachování celkové bezpečnosti ve státě. Jednotlivé státní zájmy budou uvedeny, ale je jich velké množství, proto veškerý výčet bezpečnostních zájmů bude zařazen do přílohy, která bude k dispozici k nahlédnutí na konci této bakalářské práce. Bezpečnostní zájmy byly rozděleny dle důležitosti do tří kategorií:

- *životní zájmy;*

⁵⁹ Kolektiv autorů pod vedením Ministerstva zahraničních věcí ČR. *Bezpečnostní strategie ČR*. 2015. s. 8. Praha, ISBN: 978-80-7441-005-5. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>.

⁶⁰ Tamtéž, s. 7.

⁶¹ *Bílá kniha o obraně – „je analýza celkového stavu Ministerstva obrany a ozbrojených sil České republiky a vymezení koncepčních principů a konkrétních cílů pro stabilní rozvoj. Definuje role a funkce ozbrojených sil České republiky, charakter jejich schopností a současně identifikuje zdroje nezbytné pro zabezpečení adekvátní struktury ozbrojených sil. Lze též chápat jako zadání či plán pro komplexní projektové řízení optimalizace sektoru Ministerstva obrany České republiky“*. Zdroj: Ministerstvo obrany ČR. *Bílá kniha o obraně*. 2011. s. 12–13. Praha, ISBN: 978-80-7278-564-3. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/dokumenty-a-legislativa/ceske-dokumenty-46088/>.

⁶² *Základní ustanovení. Čl. 2. Úplné znění ústavního zákona. č. 110/1998 Sb. „o bezpečnosti České republiky“*. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2015, s. 194. ISBN: 978-80-7488-103-9.

- *strategické zájmy;*
- *další významné zájmy*⁶³.

Je potřeba podotknout, že inkriminované zájmy byly seřazeny od nejvyššího stupně důležitosti po ty méně důležité až stěžejní. I přesto, bez zajištění těch nejnižších by v zemi nebylo bezpečno. Nyní bude každý ze zájmů blíže popsán.

Životní zájmy

V porovnání s následujícími dvěma skupinami je jich nejméně. Jedná se však o ty nejznačnější, které tvoří demokratický stát ČR. Lze čerpat jak z odborných publikací, tak i Bezpečnostní strategie ČR 2015, neboť publikace vycházejí právě z oné strategie. Kolektiv expertů Ministerstva vnitra vyobrazují zmíněný zájem, jako „*zajištění suverenity, území celistvosti a politické nezávislosti ČR, zachování všech náležitostí demokratického právního státu včetně záruky a ochrany základních lidských práv a svobod obyvatel*“⁶⁴. Mimo jiné se stát, resp. vláda a všechny orgány veřejné správy, snaží tyto zájmy ochránit společně s občany, a pro jejich ochranu i obranu je stát připraven využít všech legitimních přístupů, včetně všech dostupných prostředků⁶⁵. Primárním jádrem věci těchto zájmů je zajištění existence ČR⁶⁶.

Strategické zájmy

Aby stát zajistil prvotní životní zájmy, je potřeba naplňovat ty strategické, které tvoří jakousi podpůrnou platformu, která zajišťuje rozvoj a prosperitu ČR⁶⁷. K prosazování jsou vybrány konkrétní přístupy a prostředky přiměřené situaci⁶⁸. Byly vybrány pouze některé zájmy, a to pro jejich kolosální rozměr:

- *„bezpečnost a stabilita, především v euroatlantickém prostoru;*

⁶³ ZPĚVÁK, A., F. FÍLA, T. JONÁKOVÁ a J. Víšek. *Ochrana obyvatelstva v republikovém měřítku*. Praha: UJAK, 2014, s. 54. ISBN: 978-80-7452-044-0.

⁶⁴ Kolektiv autorů pod vedením Ministerstva zahraničních věcí ČR. *Bezpečnostní strategie ČR*. 2015. s. 7. Praha, ISBN: 978-80-7441-005-5. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>.

⁶⁵ Tamtéž, s. 7.

⁶⁶ Ministerstvo obrany ČR. *Bílá kniha o obraně*. 2011. s. 38. Praha, ISBN: 978-80-7278-564-3. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/dokumenty-a-legislativa/ceske-dokumenty-46088/>.

⁶⁷ Tamtéž, s. 38.

⁶⁸ Kolektiv autorů pod vedením Ministerstva zahraničních věcí ČR. *Bezpečnostní strategie ČR*. 2015. s. 7. Praha, ISBN: 978-80-7441-005-5. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>.

- *prevence a zvládání místních a regionálních konfliktů a zmírňování jejich následků;*
- *podpora a rozvoj regionální spolupráce;*
- *zachování globální stabilizační role a zvýšení efektivity OSN;*
- *zajištění vnitřní bezpečnosti a ochrany obyvatelstva“⁶⁹.*

Další významné zájmy

Po zmínění výše uvedených zájmů je jasné, že životní, i strategické zájmy jsou na sobě závislé a vzájemně propojené. Pokud na sebe předchází dva bezpečnostní zájmy ČR navazují, existuje mezi nimi vztah. Je nutné, aby stát zajistil životní zájmy, neboť bez primárních, které tvoří základ, by nemohly vzniknout strategické. Z toho je patrné, že poslední oblast zájmů bude mít identický vztah. Tyto zájmy napomáhají státu a jeho občanům, aby byl odolný vůči různým bezpečnostním hrozbám a vytvářel bezpečné/pozitivní, vnitřní bezpečnostní prostředí⁷⁰. Mezi ně lze vybrat opět pouze zlomek:

- *„ochrana životního prostředí;*
- *snižování kriminality s důrazem na hospodářskou kriminalitu, organizovaný zločin, informační kriminalitu a boj s korupcí;*
- *posilování zpravodajské ochrany obrany ČR;*
- *rozvoj občanských sdružení a nevládních organizací působících v oblasti bezpečnosti“⁷¹.*

Uvedené bezpečnostní zájmy jsou po formální stránce identické z Bezpečnostní strategie 2003, dále novelizované roku 2011 a v neposlední řadě i v současné z roku 2015, s výhledem do roku 2020⁷². Pouze docházelo experty k zapracování a zohlednění nových bezpečnostních hrozeb a problému nynější společnosti. Zcela zásadní je neustálé posilování a udržování a upevňování kontaktu se členy mezinárodních organizací. Sjednocení postupu a opatření proti aktuálním bezpečnostním hrozbám, jako je příliv

⁶⁹ ZPĚVÁK, A., F. FÍLA, T. JONÁKOVÁ a J. Víšek. *Ochrana obyvatelstva v republikovém měřítku*. Praha: UJAK, 2014, s. 55. ISBN: 978-80-7452-044-0.

⁷⁰ Tamtéž, s. 55.

⁷¹ Kolektiv autorů pod vedením Ministerstva zahraničních věcí ČR. *Bezpečnostní strategie ČR*. 2015. s. 7. Praha, ISBN: 978-80-7441-005-5. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>.

⁷² ZPĚVÁK, A., F. FÍLA, T. JONÁKOVÁ a J. Víšek. *Ochrana obyvatelstva v republikovém měřítku*. Praha: UJAK, 2014, s. 56. ISBN: 978-80-7452-044-0.

migrantů z blízkého východu, Afriky a jejich následná integrace. Dále na intenzitě sílí i terorismus, který je skloňován již v Bezpečnostní strategii 2003⁷³. ČR je neustále vystavována vyvíjejícím hrozbám i rizikům, které vyžadují adekvátní opatření a přístup, aby byly zajištěny bezpečnostní zájmy. Už se nejedná pouze o zachování vnitřní/policejní bezpečnosti, ochrany obyvatelstva, ale i o více sofistikovanější problematiku zabývající se otázkou energetické, surovinové a potravinové bezpečnosti⁷⁴, na které bezpečnostní aparát a jemu náležící složky berou zřetel.

Obě dvě kapitoly představovaly jakýsi úvod do bezpečnostní problematiky státu. Byly interpretovány roviny, resp. úrovně i druhy bezpečnosti, proti kterým bezpečnostní systém ČR republiky stojí. Charakter konkrétních druhů bezpečnosti a proti nim stojících výzev byl znázorněn exaktně v bezpečnostním prostředí a bezpečnostní strategii. Aby mohlo docházet k naplňování a zajišťování bezpečnostních zájmů, stát musí disponovat nástroji ve smyslu bezpečnostní politiky a tímto prostřednictvím zájmy utvářet a chránit. V další kapitole se budu zabývat samostatnými výkonnými články bezpečnostního systému ČR, které jsou nápomocni při ochraně státu, jak z vnitřní, tak i z vnější úrovně.

⁷³ Ministerstvo obrany ČR. *Bezpečnostní strategie ČR 2003*. [online]. [cit. 2017-11-30]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/images/Bilakniha/CSD/2003%20Bezpecnostni%20strategie%20CR.pdf>.

⁷⁴ ZPĚVÁK, A., F. FÍLA, T. JONÁKOVÁ a J. Víšek. *Ochrana obyvatelstva v republikovém měřítku*. Praha: UJAK, 2014, s. 56. ISBN: 978-80-7452-044-0.

3 PRVKY BEZPEČNOSTNÍHO SYSTÉMU ČR

V předchozích stranách kapitol byly vysvětleny stěžejní a důležité pojmy v oblasti bezpečnosti, bezpečnostní strategie zájmů a v neposlední řadě i prostředí, které se neustále vyvíjí. Tato kapitola, jak bylo napovězeno ke konci minulého oddílu, se bude zabývat konkrétními subjekty. Mimo jiné bude uveden a vymezen legislativní rámec, včetně právních předpisů.

Provést opětovný výčet subjektů je zbytečné, neboť výkonné články jsou již uvedeny v obsahu této bakalářské práce, ten se nachází hned po anglickém překladu anotace.

Než bude rozebrán každý subjekt jednotlivě, je nutné nejdříve vymezit přesně oč se jedná. Dalším cílem je vyložení jeho funkce. Po ujasnění zmíněných pojmů se práce přenese k samotným prvkům, jak je uvedeno v začátcích této kapitoly.

Co je bezpečnostní systém

V tomto termínu je stále značná nejasnost, pánové Balabán M. Pernica B. a kol. poukazují na fakt, že tak, jak je vymezeno IZS, tak bezpečnostní systém postrádá „jasně vymezenou a legislativně ukotvenou definici“⁷⁵. Je nutné si uvědomit, že stát sice disponuje definicí tohoto pojmu, ale nemá samostatný zákon, jako právě IZS, resp. zákon č. 239/2000 Sb.⁷⁶. Definice inkriminovaného pojmu je uvedena jak v Bezpečnostní strategii 2015⁷⁷, tak i v Terminologickém slovníku Ministerstva vnitra (dále jen „MV“)⁷⁸. Z výše zmíněných dvou vět plyne, že definice neznamenaají zákonnou, či podzákonnou normu, ale jedná se pouze o dokumenty, které byly schváleny usnesením vlády. Tyto dokumenty provádí spíše výčet existujících prvků, a dále jak uvádí pánové Balabán M. Pernica B. a kol. „*podmnožin a témat*“⁷⁹, které jsou s bezpečnostním prostředím ČR

⁷⁵ BALABÁN, M., B. PERNICA a kol. *Bezpečnostní systém ČR: PROBLÉMY A VÝZVY*. Praha: Karolinum, 2015, s. 9, ISBN: 978-80-246-3150-9.

⁷⁶ Úplné znění zákona. č. 239/2000 Sb. „o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2014, s. 50-65. ISBN: 978-80-7488-071-1.

⁷⁷ BALABÁN, M., B. PERNICA a kol. *Bezpečnostní systém ČR: PROBLÉMY A VÝZVY*. Praha: Karolinum, 2015, s. 10, ISBN: 978-80-246-3150-9.

⁷⁸ Ministerstvo vnitra ČR – odbor bezpečnostní politiky. *Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení a plánování obrany státu [online]*. s. 9. poslední aktualizace 7.6.2016. [cit. 2017-12-6]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-řízení-a-planování-obrany-státu.aspx>

⁷⁹ BALABÁN, M., B. PERNICA a kol. *Bezpečnostní systém ČR: PROBLÉMY A VÝZVY*. Praha: Karolinum, 2015, s. 10, ISBN: 978-80-246-3150-9.

spojené. Aby bylo dosaženo primárního cíle této části kapitoly, je nutné uvést definici systému, který je předmětem řešení nejen této podkapitoly, ale celé práce. Poslední schválená Bezpečnostní strategie 2015 předvedený systém vymezuje následovně: *„k zajištění svých bezpečnostních zájmů ČR vytváří a rozvíjí komplexní hierarchicky uspořádaný bezpečnostní systém, který je propojen roviny politické (vnitřní a zahraniční), vojenské, vnitřní bezpečnosti a ochrany obyvatel, hospodářské, finanční, legislativní, právní a sociální. Základem tohoto systému je především v legislativním vyjádření působností a vzájemných vazeb jednotlivých složek (zákonodárné, výkonné, soudní moci, územní samosprávy a právnických a fyzických osob) a jejich vazeb mimo bezpečnostní systém a ve stanovení jejich povinností. Bezpečnostní systém ČR plní funkci institucionálního rámce/nástroje při tvorbě a realizaci bezpečnostní politiky.“*⁸⁰.

Pro lepší představu, definice pojednává o tom, že bezpečnostní systém je jakýsi nástroj. Toto tvrzení je popsáno ovšem velmi obecně. Proto je nutné uvést, co je nástrojem myšleno. Aby byly prosazovány zájmy ČR, o kterých pojednávala předchozí podkapitola (viz s. 25 – s. 29), je potřeba disponovat nástrojem. Instituce, které tvoří zmíněný nástroj, jsou hierarchicky rozděleny do rovin. V těchto rovinách jsou subjekty ze sféry politické (vnitřní a zahraniční), vojenské (ochrana), hájení vnitřní bezpečnosti a ochrana obyvatel. Uvedený systém je potřeba hospodářsky a finančně zajistit. V neposlední řadě musí být legislativně zakotven, ale i právně a sociálně ošetřen. Ze závěru definice je pak jednoznačné, že nástroj je nevyhnutelný k vytváření a realizaci bezpečnostní politiky ČR.

Faktické zařazení subjektů do zmíněných orgánů moci, které byly popsány ve výše uvedené definici, bude dále v podkapitolách.

Funkce bezpečnostního systému

Každý prvek, který je zakomponován do nástroje tvořící bezpečnostní systém, má z hlediska zákonné normy rozmanité úkoly a povinnosti. Legislativní rámec bude uváděn postupně s každým subjektem. Elementy tvořící bezpečnostní systém jsou určeny k poskytování schopnosti plnit primární povinnosti státu. Uvedené povinnosti byly lehce naznačeny v začátku této práce, resp. na s. 13, kdy je v textu odkazováno na článek č.

⁸⁰ Kolektiv autorů pod vedením Ministerstva zahraničních věcí ČR. *Bezpečnostní strategie ČR*. 2015. s. 23. Praha, ISBN: 978-80-7441-005-5. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>.

1 ústavního zákona č. 110/1998 Sb. „o bezpečnosti České republiky“⁸¹. Vzhledem k tomu, že začátek práce nedisponuje uvedením těchto povinností, ale pouze se na ně odkazuje, je důležité zasvětit čtenáře do jejich nepostradatelnosti v této části. Neboť v začátcích práce by jejich uvedení postrádalo plnohodnotný smysl. V základním ustanovení, konkrétně článku č. 1, jsou uvedeny základní povinnosti státu a to: „zajištění svrchovanosti a územní celistvosti České republiky, ochrana jejich demokratických základů a ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot“⁸². Funkce je tedy dle zmíněného výčtu uvedeného v předchozí větě zcela daná a jasná.

Stěžejní funkcí, která zastřešuje vše zmíněné, je sladění, integrace, koordinace a řízení činností jednotlivých složek systému, které reagují pružně k uskutečňování bezpečnostních zájmů ČR⁸³. Každá funkce se navzájem doplňuje a propojuje, bez přítomnosti jedné z nich by systém již nebyl efektivní a docházelo by ke kolizi s další složkou. Současný bezpečnostní systém je funkční, a je odrazem několikaletého vývoje, kdy při jeho vytváření bylo navázáno na získané zkušenosti a dále využity poznatky srovnatelné s evropskými demokraciemi⁸⁴.

Vně systému se nachází elementy, které jsou řídicím centrem, nejen bezpečnostního aparátu, ale také státní entity, např. prezident ČR, Vláda České republiky a Parlament (bude rozebráno dále v této kapitole).

Nicméně je třeba si uvědomit, že samostatnými výkonnými prvky jsou ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní sbory, záchranné sbory, záchranné služby a havarijní služby, které tvoří tzv. „alfu a omegu“ celého IZS. Bez těchto složek by neexistovalo zmíněné řídicí centrum a zase naopak. Vztahy jsou úzce propojené a ve výsledku vytváří díky zásadám obecných pravidel, působnosti jednotlivých subjektů a specifických postupů, zajištění bezpečnosti na všech úrovních⁸⁵.

Nyní se práce přenese k jednotlivým prvkům bezpečnostního systému ČR. Níže čtenář nalezne základní charakteristiku, působnost, postavení a legislativní zakotvení v právním systému České republiky.

⁸¹ *Základní ustanovení. Čl. 1. Úplné znění ústavního zákona. č. 110/1998 Sb. „o bezpečnosti České republiky“*. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2015, s. 194. ISBN: 978-80-7488-103-9.

⁸² Tamtéž, s. 194.

⁸³ BALABÁN, M., B. PERNICA a kol. *Bezpečnostní systém ČR: PROBLÉMY A VÝZVY*. Praha: Karolinum, 2015, s. 10, ISBN: 978-80-246-3150-9.

⁸⁴ KROUPA, M. a M. ŘÍHA. *Integrovaný záchranný systém*. 3. aktualizované vydání. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2008. s. 11. ISBN: 978-80-86795-59-1.

⁸⁵ Tamtéž, s. 11.

3.1 Prezident

„*Státní moc je v České republice suverénní na celém území státu*“⁸⁶. Díky tomu, že se v ČR vyskytuje parlamentní forma vlády, tak hlava státu není nejvýznamnějším orgánem ve struktuře moci. Nicméně i tak se jedná o nepostradatelný článek bezpečnostního systému ČR. Tento subjekt spadá do moci výkonné a podílí se na řadě skutečností ve státě.

Nejprve je nutné podotknout, že od roku 1993 bylo hlasování a volba prezidenta republiky nepřímá⁸⁷. Současný stav legislativy, konkrétně ústavy ČR je od roku 2012 odlišný. V předchozí větě uvedeným rokem se parlament obou dvou komor usnesl na novelizaci ústavy ČR, která vytvořila i změnu celého ústavního pořádku České republiky. Rokem 2012 byla Parlamentem usnesena „*Přímá volba prezidenta republiky*“⁸⁸. Změna Ústavy byla provedena *ústavním zákonem č. 71/2012 Sb.*⁸⁹ Samotná volba prezidenta republiky je zakotvena a specifikována v *ústavním zákoně č. 275/2012 Sb. „o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů“*⁹⁰. Zákon dále stanovuje i délku mandátu, který je pětiletý. Prezidentem může být volený občan, který je volitelný do Senátu a splnil věkovou hranici 40 let⁹¹.

Charakteristika „hlavy státu“ není nijak obsáhlá, až na její pravomoci, které budou upřesněny níže v této kapitole.

Z výkonu mandátu/funkce není prezident odpovědný, proto ve výsledku za svou rozhodovací a jednací pravomoc dle Ústavy nenese důsledky včetně případné sankce⁹². Rozhoduje tedy dle svého dobrého vědomí a svědomí.

Pravomoci a působnost Prezidenta republiky jsou *rozhodovací a kreační (ustanovovací)*. Zmíněné pravomoci se dále dělí na ty, které jsou nezávislé na vládní moci

⁸⁶ ZELENKA P. *Vybrané kapitoly z ústavního práva*. 3. doplněné vydání. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2006. s. 38. ISBN: 80-86795-30-6.

⁸⁷ *Nepřímé volby* jsou takové volby, které jsou neveřejné, tedy bez přítomnosti občanů ČR, respektive občanů bez politického mandátu. V tomto výše uvedeném případě byl prezident „*volen na společné schůzi obou komor Parlamentu*“. Zdroj: tamtéž s. 42.

⁸⁸ Ústavní soud. *Právní úprava*. [online]. [cit. 2018-01-27a]. Dostupné z: <https://www.usoud.cz/pravni-uprava/>.

⁸⁹ Ústavní soud. *Právní úprava*., [online]. [cit. 2018-01-27b]. Dostupné z:

https://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/ustavni_soud_www/Pravni_uprava/71-2012.pdf.

⁹⁰ Úplné znění zákona č. 275/2012 Sb. „*o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů*“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2015, s. 214–239. ISBN: 978-80-7488-103-9.

⁹¹ ZELENKA P. *Vybrané kapitoly z ústavního práva*. 3. doplněné vydání. Praha: Armex Publishing s.r.o.. 2006. s. 42. ISBN: 80-86795-30-6.

⁹² Tamtéž, s. 41.

– *výlučné/autonomní*⁹³. Aby se práce držela problematiky bezpečnostního systému a jemu přílehlé oblasti, bude se text konkrétněji zabývat pravomoci *kontrasignované*⁹⁴. Pro účel tématu této práce byly vybrány následující profily kontrasignací z:

„*Oblasti zahraniční politiky:*

- *prezident zastupuje stát navenek;*
- *sjednává a ratifikuje mezinárodní smlouvy, kdy toto sjednávání může přenést na vládu, nebo s jejím souhlasem na její jednotlivé členy;*
- *přijímá vedoucí zastupitelských misí;*
- *pověřuje a odvolává vedoucí zastupitelských misí.*

Oblast obrany:

- *prezident je vrchním velitelem ozbrojených sil;*
- *jmenuje a povyšuje generály*⁹⁵.

Poslední oblastí, ke které je potřeba podpis předsedy vlády jsou další oblasti, ty však jsou nepodstatné pro cíl této práce. V současné době vypršel mandát panu prezidentovi Miloši Zemanovi. Ten však obhájil a zvítězil v historicky druhé přímé volbě prezidenta republiky ČR po vyhlášeném druhém kole voleb roku 2018.

Po determinující specifikaci „hlavy státu“, jako zastřešujícího článku bezpečnostního systému se práce přesouvá k Parlamentu.

3.2 Parlament České republiky

Na základě Ústavy je forma vlády v České republice založena na tom, že Parlament je nejvýznamnějším orgánem v soustavě dělby moci, a to s ohledem na přímý mandát lidu k jejímu výkonu. Disponuje mocí ústavodárnou a zákonodárnou, proto se řadí mezi subjekty zákonodárné moci. Mimo zmíněného, rozhoduje o složení ostatních

⁹³ ZELENKA P. *Vybrané kapitoly z ústavního práva*. 3. doplněné vydání. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2006. s. 42. ISBN: 80-86795-30-6.

⁹⁴ jedná se o pravomoci „*k jejichž platnosti se vyžaduje spolupodpis předsedy vlády nebo jím pověřeného člena vlády a které mají v zásadě povahu odbornou a úzce souvisejí s některými vládními rezorty*“ Zdroj: Tamtéž, s. 42.

⁹⁵ Tamtéž, s. 43.

moci⁹⁶. Po komplexním znázornění tohoto subjektu, bude další částí této podkapitoly konkrétnější rozdělení uvedené moci.

Parlament je složen ze dvou komor. Horní komoru tvoří Senát⁹⁷ a dolní komorou je Poslanecká sněmovna.

Senát

Je považován za záruku stability oproti poslanecké sněmovně. Představuje horní komoru, a i přes postupnou obměňovatelnost ji nelze rozpustit⁹⁸. Je nezastupitelný ve věci legislativního procesu, neboť bez jeho souhlasu nelze schválit všechny návrhy zákona. Nepřísluší mu projednávat zákon o státním rozpočtu, přičemž ten spadá do jurisdikce poslanecké sněmovny⁹⁹. Vyjma nepřislušnosti ústava dále stanoví „*dojde-li k rozpuštění Poslanecké sněmovny, přísluší Senátu přijímat zákonná patření ve věcech, které nesnesou odkladu a vyžadovaly by přijetí zákona*“¹⁰⁰.

Senát tvoří „*81 členů, kteří jsou voleni na dobu šesti let. Každé dva roky se volí třetina.*“¹⁰¹. Tato komora je upravována zákonem č. 107/1999 Sb. „*o jednacím řádu Senátu*“¹⁰².

Po klasifikaci horní komory je dalším cílem této podkapitoly vymežit Poslaneckou sněmovnu. Posledním oddílem této statě budou pravomoci a působnosti Parlamentu, tedy obou dvou komor.

Poslanecká sněmovna

Oproti horní komoře má tato část Parlamentu silnější ústavní postavení, přičemž je paradoxem, že může být prezidentem republiky rozpuštěna. V tomto případě přejde část rozhodování na Senát (viz předchozí podkapitola s. 33-34). Samozřejmě, tak jako

⁹⁶ ZELENKA P. *Vybrané kapitoly z ústavního práva*. 3. doplněné vydání. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2006. s. 39. ISBN: 80-86795-30-6.

⁹⁷ Senát. *Informace pro veřejnost*. [online]. [cit. 2018-01-27a]. Dostupné z:

https://www.senat.cz/informace/pro_verejnost/infocentrum/infocentrum_informace_o_senatu.php

⁹⁸ ZELENKA P. *Vybrané kapitoly z ústavního práva*. 3. doplněné vydání. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2006. s. 39. ISBN: 80-86795-30-6.

⁹⁹ Senát. *Informace pro veřejnost*. [online]. [cit. 2018-01-27b]. Dostupné z:

https://www.senat.cz/informace/pro_verejnost/infocentrum/infocentrum_informace_o_senatu.php

¹⁰⁰ *Základní ustanovení. Čl. 33. Úplné znění ústavního zákona. č. 1/1993 Sb. „Ústava České republiky“*. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2015, s. 6. ISBN: 978-80-7488-103-9.

¹⁰¹ *HLAVA DRUHÁ Moc zákonodárná*. Tamtéž, s. 5-8.

¹⁰² Úplné znění zákona č. 107/1999 Sb. „*o jednacím řádu Senátu*“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2015, s. 100-136. ISBN: 978-80-7488-103-9.

Senát, může Poslanecká sněmovna a její členové/poslanci, podávat návrhy zákonů. Opět se jedná o nezastupitelného aktéra, který je součástí přijímání zákonů, tedy legislativního procesu.

Poslancem se může stát každý občan, který dosáhl věku 21 let. Dle článku 16: „*Poslanecká sněmovna má 200 poslanců, kteří jsou voleni na dobu čtyř let*“¹⁰³. V této části však dochází k jisté kolizi se senátory. Neboť Poslanecké sněmovně je dáno dle Ústavy silnější postavení, jak je uvedeno výše. Nicméně občané, kteří mohou být voleni do funkce poslance, dosáhnou věku 21 let, což značí jistou politickou nevyzrálou. Oproti zkušenému senátorovi, který má věkovou hranici minimálně 40 let, je toto ustanovení z hlediska volebních podmínek velmi tristní, ale zároveň dvousečné.

Samotná Poslanecká sněmovna je upravována také jednacím řádem, který je specifikován v podobě *zákona č. 90/1995 Sb. „o jednacím řádu Poslanecké sněmovny*“¹⁰⁴.

Pravomoc a působnost Parlamentu České republiky

Aby mohly obě komory plnohodnotně spravovat stát a plnit zákonodárnou moc a z ní veškeré skutečnosti vyplývající, zřizují si orgány v podobě „výborů a komisí“¹⁰⁵. Činnost orgánů je pak upravena zákony: ze strany Senátu *zákonem č. 107/1999 Sb. „o jednacím řádu Senátu*“¹⁰⁶ a Poslanecké sněmovny *zákonem č. 90/1995 Sb. „o jednacím řádu Poslanecké sněmovny*“¹⁰⁷.

Z hlediska vykonávání pravomoci je vymezena územní/místní působnost v teritoriu České republiky, nicméně množství rozhodnutí může mít závažný význam a závaznost mezinárodněprávní¹⁰⁸. Co se týče věcné působnosti obou komor, ta je vymezena v Ústavě, a to konkrétně v HLAVĚ II¹⁰⁹, a také v jednacích řádech komor, na

¹⁰³ HLAVA DRUHÁ Moc zákonodárná. Úplné znění zákona. č. 1/1993 Sb. „Ústava České republiky“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2015, s. 5–8. ISBN: 978-80-7488-103-9.

¹⁰⁴ Úplné znění zákona č. 90/1995 Sb. „o jednacím řádu Poslanecké sněmovny. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2015, s. 59–97. ISBN: 978-80-7488-103-9.

¹⁰⁵ Tamtéž, s. 6.

¹⁰⁶ Úplné znění zákona č. 90/1995 Sb. „o jednacím řádu Senátu“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2015, s. 100–136. ISBN: 978-80-7488-103-9.

¹⁰⁷ Úplné znění zákona č. 107/1999 Sb. „o jednacím řádu Poslanecké sněmovny. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2015, s. 59–97. ISBN: 978-80-7488-103-9.

¹⁰⁸ ZELENKA P. *Vybrané kapitoly z ústavního práva*. 3. doplněné vydání. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2006. s. 39. ISBN: 80-86795-30-6.

¹⁰⁹ HLAVA DRUHÁ Moc zákonodárná. Úplné znění zákona. č. 1/1993 Sb. „Ústava České republiky“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2015, s. 5-8. ISBN: 978-80-7488-103-9.

keré bylo odkazováno v předchozím odstavci. Pro základní charakteristiku a orientaci v tomto obsáhlém subjektu postačí vyjmenovat a marginálně přiblížit následovné druhy pravomocí:

- *výlučná* tj., že subjekt je v entitě jediným nezastupitelným ústavodárcem a zákonodárcem;
- *kreativní*, tj. v podobě ustanovovací a vytvářející ve vztahu k moci výkonné a moci soudní;
- *kontrolní* tzn., že Poslanecká sněmovna může v rámci veřejného zájmu zřizovat výše uvedené komise.¹¹⁰

Však z hlediska bezpečnosti, která tvoří jedno z klíčových slov této práce, je povinností blíže rozvést úkony, pravomoci a kompetence, kterými Parlament garantuje jistotu bezpečí:

- *„rozhoduje o stavu ohrožení státu a o válečném stavu;*
- *rozhoduje o vyhlášení válečného stavu, je-li Česká republika napadena nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení;*
- *rozhoduje o účasti České republiky v obranných systémech mezinárodní organizace, již je Česká republika členem;*
- *vyslovuje souhlas:*
 - *s vysláním ozbrojených sil České republiky mimo území České republiky;*
 - *s pobytem ozbrojených sil jiných států na území České republiky, nejsou-li taková rozhodnutí vyhrazena vládě.“¹¹¹*

Ve výše uvedené množině se autoři odkazované publikace Balabán, Pernica a kol. zmiňují o dvou *krizových stavech*¹¹². *Válečný stav* je zcela jasný. Napadení či ohrožení našeho státu jinou entitou je nejvyšším možným nebezpečím, ale jak už bylo v této práci

¹¹⁰ ZELENKA P. *Vybrané kapitoly z ústavního práva*. 3. doplněné vydání. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2006. s. 39. ISBN: 80-86795-30-6.

¹¹¹ BALABÁN, M., B. PERNICA a kol. *Bezpečnostní systém ČR: PROBLÉMY A VÝZVY*. Praha: Karolinum, 2015, s. 73, ISBN: 978-80-246-3150-9.

¹¹² „je to stav, který vyhláší hejtman kraje nebo primátor hl. m. Prahy (stav nebezpečí), vláda ČR, popř. předseda Vlády ČR (nouzový stav) nebo Parlament ČR (stav ohrožení státu a válečný stav) v případě hrozby nebo vzniku krizové situace a v přímé závislosti na jejím charakteru a rozsahu“ Zdroj: Ministerstvo vnitra ČR – odbor bezpečnostní politiky. *Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení a plánování obrany státu* [online]. s. 35. poslední aktualizace 7.6.2016. [cit. 2018-02-01]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-řízení-a-planování-obrany-státu.aspx>.

podotknuto, napadení ze strany jiného státu, je v současnosti minimální. Ovšem je nutné podotknout, že *Stav ohrožení státu* může být, jak *mírový*, tak i *válečný*¹¹³. Tyto stupně gradace zmíněného opatření byly nastaveny tak, aby flexibilně mohly reagovat na vzniklé hrozby. Fenomény nebyly úspěšně eliminovány v rámci *Nouzového stavu*, a proto v případě vyhlášení uvedeného *Stavu ohrožení státu* vzniká ohrožení bezpečnosti státní entity a v ní žijícím obyvatelům. V momentě přechodu *mírového* stavu na *válečný*, v rámci *Stavu ohrožení státu* dochází k přípravám ekonomiky na *válečný stav* v podobě *Krizového stavu*. V závěru je důležité uvést, že poslední dva stavy se vyhláší Parlamentem v podobě zákona a k jejich přijetí usnesení je vždy „*třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech poslanců a nadpoloviční většiny všech senátorů*“¹¹⁴.

Z předešlého textu vyplývá, že nejvýznamnější subjekt zákonodárné moci je prvkem, který vytváří a zajišťuje bezpečnost ve smyslu usnesení a zákonných norem k ní přidruženým. Zároveň se podepisuje i na úrovni všedního života občanů ČR, neboť do jeho jurisdikce se řadí i přijímání a navrhování zákonů i z jiné než bezpečnostní oblasti a ochrany demokratických základů ČR.

Další složkou v bezpečnostním systému, která bude konkrétněji rozebrána je vláda.

3.3 Vláda České republiky

Není to až tak dávno, kdy byly uskutečněny volby do Poslanecké sněmovny roku 2017. S volbami odešel i kabinet premiéra Bohuslava Sobotky. Poslední rok jeho vlády byl velmi těžký, ať už se jednalo o neshody s tehdejším ministrem financí p. Andrejem Babišem, ale také s hradem, v čele s prezidentem republiky Milošem Zemanem. Volby vyhrálo na plné čáře politické uskupení Hnutí Anů, v čele s již zmíněným Andrejem Babišem. Tato politická ikona se stala současným premiérem vlády ČR.

Vrcholný článek tohoto prvku, jak bylo zmíněno v předchozí větě je předseda/premiér. Ten je pověřen k sestavení svého kabinetu prezidentem republiky.

Samotná vláda je zařazena do moci výkonné, do které také spadá hlava státu.

¹¹³ Ministerstvo obrany ČR. *Koncepce mobilizace 2013*. [online] s. 18–19. [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/dokumenty-a-legislativa/ceske-dokumenty-46088/>.

¹¹⁴ Úplné znění zákona. č. 110/1998 Sb. „o bezpečnosti České republiky“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2015, s. 194. ISBN: 978-80-7488-103-9.

Jedná se tedy o vrcholný orgán této zmíněné moci a zvýrazňuje její řídicí postavení v systému státní správy (odborné správy státu), nicméně není nadřazená nad funkcí prezidenta¹¹⁵. Mimo předsedy se vláda skládá z místopředsedů a ministrů jednotlivých rezortů. Je nutné si uvědomit, že jako kolektivní orgán je odpovědná Poslanecké sněmovně.¹¹⁶ Dolní komora je žádána zvolenou vládou o vyslovení důvěry. V případě o její nevyslovení, podává vláda v čele s premiérem demisi. Poté prezident jmenuje nového předsedu vlády a celý proces je konstituován znovu z dalších podmínek stanovenými Ústavou¹¹⁷. Jako vrcholný orgán „*má všeobecnou věcnou působnost a k provedení zákona může vydávat nařízení, ale ty musejí být v souladu se zákonem, ústavními zákony a mimo jiné taky i mezinárodními smlouvami*“¹¹⁸.

Soustava ministerstev a jiných ústředních orgánů, mohou na základě a v mezích zákona vydávat právní předpisy v podobě vyhlášek a nařízení¹¹⁹. Na závěr k obecné charakteristice je potřeba podotknout, že nařízení vlády společně s vyhláškami ministerstev mají váhu nejvýznamnějšího podzákonného právního předpisu.

Při vládě stojí Úřad vlády ČR, který se řadí mezi ústřední orgán státní správy a je upravován tzv. kompetenčním zákonem¹²⁰. Dále tento úřad „*plní úkoly spojené s odborným, organizačním a technickým zabezpečením činnosti vlády ČR a jejich orgánů*“¹²¹. Dále zabezpečuje chod tzv. poradních a pracovních orgánů vlády, např. Legislativní rada vlády nebo Bezpečnostní rada státu, která bude blíže popsána v další podkapitole¹²².

Po ukončení charakteristiky a seznámení se s Vládou ČR je nutné spojit tento prvek s hlavním účelem této práce, a to v oblasti bezpečnosti. Úkony a pravomoci

¹¹⁵ ZELENKA P. *Vybrané kapitoly z ústavního práva*. 3. doplněné vydání. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2006. s. 43. ISBN: 80-86795-30-6.

¹¹⁶ Tamtéž s. 43.

¹¹⁷ HLAVA TŘETÍ *Moc výkonná*. Úplné znění zákona. č. 1/1993 Sb. „*Ústava České republiky*“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2015, s. 11. ISBN: 978-80-7488-103-9.

¹¹⁸ ZELENKA P. *Vybrané kapitoly z ústavního práva*. 3. doplněné vydání. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2006. s. 43. ISBN: 80-86795-30-6.

¹¹⁹ ZPĚVÁK, A., Z. Fiala a T. JONÁKOVÁ. *Základy teorie práva*. Vydání I. Praha: UJAK. 2015. s. 120. ISBN: 978-80-7452-107-2.

¹²⁰ § 2. Úplné znění zákona č. 2/1969 Sb. „*o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky*“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2015, s. 180. ISBN: 978-80-7488-103-9.

¹²¹ Vláda. *Úřad vlády ČR*. [online]. [cit. 2018-02-03a]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/urad-vlady/postaveni-uradu-vlady-cr-3688/>.

¹²² Vláda. *Úřad vlády ČR*. [online]. [cit. 2018-02-03b]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/urad-vlady/postaveni-uradu-vlady-cr-3688/>.

vymezili Balabán, Pernica a kol. následovně:

- „obecně zajišťuje bezpečnost ČR (pomocí celé státní správy – primárně bezpečnost České republiky zajišťují ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní sbory, záchranné sbory a havarijní služby);
- vyhláší nouzový stav;
- navrhuje stav ohrožení státu;
- rozhoduje o vyslání ozbrojených sil a o účasti ozbrojených sil (vyjma kompetence Parlamentu ČR);
- jejím stálým pracovním orgánem je Bezpečnostní rada státu“¹²³.

Z kompetenčního hlediska odpovídají vládě na poli bezpečnosti následující rezorty:

Vnitřní bezpečnost:

- Ministerstvo vnitra a jemu podřízené bezpečnostní sbory;
- Ministerstvo spravedlnosti;
- Ministerstvo financí.

Vnější bezpečnost:

- Ministerstvo zahraničních věcí;
- Ministerstvo obrany a jemu podřízené ozbrojené články.

Dále je nutné poznamenat, že Vláda je orgánem, který se významně zapojuje v ohledu „záchrannářství“, a to v rámci republiky i mimo ni. To je upravováno „nařízením vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právníckými osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva“¹²⁴.

Jednotlivé hlavní výkonné prvky jsou ozbrojené a bezpečnostní sbory. Ty budou

¹²³ BALABÁN, M., B. PERNICA a kol. *Bezpečnostní systém ČR: PROBLÉMY A VÝZVY*. Praha: Karolinum, 2015, s. 73, ISBN: 978-80-246-3150-9.

¹²⁴ VÍŠEK, J. *Organizace záchranných činností v České republice*. Praha: UJAK, 2012, s. 22, ISBN: 978-80-7452-028-0.

rozebrány dále v této práci. Výše uvedený demonstrativní výčet slouží k dosažení orientace v ministerstvech, která jsou odpovědná za danou úroveň bezpečnosti. Kompetenční zákon (*zákon č. 2/1969 Sb.*) zastřešuje a upravuje organizaci a činnost zmíněných rezortů¹²⁵. Podzákoný předpis v podobě nařízení vlády stanovuje pravidla zapojování České republiky do mezinárodních záchranných operací¹²⁶.

Vláda je plně zodpovědná za řízení výkonných prvků, tedy rezortů hrající též významnou roli v bezpečnostním systému. Proto neustále pracuje na prosazování zlepšení vzájemných vztahů na jednotlivých úrovních mezi ústředními, krajskými i obecními prvky. Posiluje spolupráci mezi krizovými štáby všech stupňů a bezpečnostními radami, které tvoří další téma této bakalářské práce.

3.4 Bezpečnostní rada státu a její pracovní orgány

Co se týče této podkapitoly, hlavním cílem bude vymezení bezpečnostní rady na úrovni státu (dále jen „BRS“). Poté je třeba přiblížit legislativní rámec a právní normy, ve kterých figuruje tento subjekt.

Jedná se tedy o kolegiální orgán, který se nachází i na nižší úrovni nežli státní. Neboť bezpečnostními radami disponují jak krajské, tak obecní úřady s rozšířenou působností. Nicméně i přes odlišnou územní působnost v rámci svých svěřených oblastí, splňují totožnou činnost v oblasti přípravy na krizové situace. Samotný termín je definován v Terminologickém slovníku MV, kdy se jedná o „*stálý pracovní orgán Vlády ČR v oblasti bezpečnostní problematiky. BRS byla zřízena na základě ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky*“¹²⁷. Mezi základní úkoly patří:

- podílení se na tvorbě spolehlivého bezpečnostního systému státu;
- zabezpečení koordinace a kontroly opatření k bezpečnosti ČR a mezinárodních

¹²⁵ Úplné znění zákona č. 2/1969 Sb. „o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2015, s. 180-186. ISBN: 978-80-7488-103-9.

¹²⁶ VÍŠEK, J. *Organizace záchranných činností v České republice*. Praha: UJAK, 2012, s. 22, ISBN: 978-80-7452-028-0.

¹²⁷ Ministerstvo vnitra ČR – odbor bezpečnostní politiky. *Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení a plánování obrany státu [online]*. s. 8. poslední aktualizace 7.6.2016. [cit. 2018-02-04]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-řízení-a-planování-obrany-státu.aspx>.

závazků¹²⁸.

Jako další bod je legislativní rámec. Zřizovací zákon, který byl v této práci uveden několikrát, bude vynechán, protože je nutné představení více zákonů, které se nepřímo i přímo dotýkají BRS:

- zákon č. 2/1969 Sb.¹²⁹;
- zákon č. 240/2000 Sb.¹³⁰;
- zákon č. 239/2000 Sb.¹³¹.

Po představení legislativního rámce jsou dále důležité dokumenty schválené usnesením Vlády ČR, které mají nelegislativní povahu. Tyto dokumenty tvoří významnou součást ústavního pořádku České republiky a zmiňují se o BRS, jedná se např.:

- *Bezpečnostní strategie ČR 2015*¹³²;
- *Bílá kniha o obraně*¹³³.

Podstatný akt nelegislativní povahy, který předkládá působnost BRS, je *Statut Bezpečnostní rady státu*. Aktuálně je upravován usnesením Vlády ČR ze dne 5. června 2017 č. 435¹³⁴. V obsahu zmíněného statutu, tak jako v samostatném zřizovacím zákoně, nalezneme i složení BRS, a to přesněji ve článku č. 3¹³⁵. Je tvořena předsedou vlády

¹²⁸ Ministerstvo vnitra ČR – odbor bezpečnostní politiky. *Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení a plánování obrany státu [online]*. s. 8. poslední aktualizace 7.6.2016. [cit. 2018-02-04]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-řízení-a-planování-obrany-státu.aspx>.

¹²⁹ Úplné znění zákona č. 2/1969 Sb. „o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2015, s. 180-186. ISBN: 978-80-7488-103-9.

¹³⁰ Úplné znění zákonů č. 240/2000 Sb. „o krizovém zřízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2014, s. 5-26. ISBN: 978-80-7488-071-1.

¹³¹ Úplné znění zákona č. 239/2000 Sb. „o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2014, s. 50-65. ISBN: 978-80-7488-071-1.

¹³² Kolektiv autorů pod vedením Ministerstva zahraničních věcí ČR. *Bezpečnostní strategie ČR*. 2015. s. 23. Praha, ISBN: 978-80-7441-005-5. Dostupné z:

<https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>.

¹³³ Ministerstvo obrany ČR. *Bílá kniha o obraně*. 2011. Praha, ISBN: 978-80-7278-564-3. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/dokumenty-a-legislativa/ceske-dokumenty-46088/>.

¹³⁴ Vláda. *Statut bezpečnostní rady státu*. [online]. [cit. 2018-02-04]. s 1–6. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/brs/brs-uvod-3851/>.

¹³⁵ Tamtéž, s. 2.

a dalšími členy vlády dle rozhodnutí vlády¹³⁶. Zpravidla se jedná o ministry těch rezortů, které hrají důležitou roli v případě nastalé bezpečnostní hrozby nebo krizové situace¹³⁷.

Poté co byla provedena charakteristika včetně legislativního rámce, je poslední částí této podkapitoly přiblížit stálé pracovních orgány BRS. Těmi jsou: „*Výbor pro koordinaci zahraniční bezpečnostní politiky, Výbor pro obranné plánování, Výbor pro civilní nouzové plánování, Výbor pro zpravodajskou činnost a Výbor pro vnitřní bezpečnost*“¹³⁸. Pro zvládnutí krizových situací BRS má k dispozici pracovní orgán v podobě Ústředního krizového štábu¹³⁹.

Poté co se předchozí podkapitoly pohybovaly na vrcholové státní úrovni, tak následující část se přesune především do orgánů s nižší instancí moci, které budou rozděleny do významných oblastí z hlediska bezpečnosti.

3.5 Ústřední správní úřady

Subjekty, které spadají do této skupiny je mnoho. Každý z těchto subjektů působí v určité oblasti. Pole působnosti je z hlediska státního zájmu důležité, ne-li nepostradatelné. V případě narušení chodu jednoho z nich, či dokonce několika zároveň, by znamenalo fatální následky a nestabilitu. Zaručení jejich bezpečnosti je důležité, nicméně tyto úřady mají za úkol ochraňovat jisté zájmy státu, proto tvoří významnou součást prvků bezpečnostního systému. Tato podkapitola provede seznámení s ústředními orgány státní správy, resp. je charakterizuje. Jako další cíl bude předvedena právní úprava ve smyslu zákona, který zakotvil tyto orgány v právním systému ČR.

Jak bylo zmíněno v této práci, vláda je vrcholným orgánem výkonné moci. Pod tímto prvkem se nachází podřízené rezorty, tedy ministerstva, v jejichž čele stojí ministr. Ten odpovídá za chod svěřené oblasti. Mimo jiné i na tuto úroveň jsou řazeny i jiné ústřední orgány státní správy. Tyto instituty se spolupodílejí na tvorbě jednotné státní

¹³⁶ Čl. 9. Úplné znění ústavního zákona. č. 110/1993 Sb. „o bezpečnosti České republiky“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2015, s. 195. ISBN: 978-80-7488-103-9.

¹³⁷ Vláda. *Statut bezpečnostní rady státu*. [online]. [cit. 2018-02-04]. s. 2. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/brs/brs-uvod-3851/>.

¹³⁸ Ministerstvo vnitra ČR – odbor bezpečnostní politiky. *Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení a plánování obrany státu* [online]. s. 8. poslední aktualizace 7.6.2016. [cit. 2018-02-04]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-řízení-a-planování-obrany-státu.aspx>.

¹³⁹ KROUPA, M. a M. ŘÍHA. *Integrovaný záchranný systém*. 3. aktualizované vydání. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2008. s. 11. ISBN: 978-80-86795-59-1.

politiky a ve své působnosti ji i uskutečňují. V čele těchto úřadů, jejichž výčet je uveden v Ústavě, konkrétně v *zákoně č. 2/1969 Sb.*¹⁴⁰ stojí zpravidla předseda, který je jmenovaný vládou nebo prezidentem republiky¹⁴¹.

Vzhledem k tomu, že je činnost a působnost těchto orgánů pevně dána zákonem, je zbytečné ji opisovat, neboť čtenář si ji může dohledat. Hlavní cíl je v této podkapitole, propojení oblasti bezpečnosti a ochrany státu, proti vzniklým krizovým situacím, MU a dále i při provádění záchranných a likvidačních prací. Obecné úkoly ministerstev a jiných ústředních orgánů jsou následovné:

- „vedou přehled možných zdrojů rizik, provádějí analýzy ohrožení v rámci prevence sjednávají nápravu skutečností a stavů, které by mohly způsobit vznik mimořádné situace;
- rozhodují o činnostech k provádění záchranných a likvidačních prací a ke zmírnění jejich následků;
- organizují okamžité opravy nezbytných veřejných zařízení pro ochranu obyvatelstva“¹⁴².

Zmíněné úkoly jsou zapracovány především do krizových plánů jednotlivých ministerstev a jiných správních úřadů. Všechny úkoly jsou dále zpracovávány v rámci důležité právní normy, a to *krizovým zákonem*¹⁴³. Na tento zákon navazovaly další normy zpracované některými ministerstvy a jinými ústředními správními úřady.

Mezi hlavními garanty na poli bezpečnosti, vyjma primárního subjektu čímž je stát jsou následující rezorty:

- Ministerstvo vnitra – působnost v oblasti vnitřní, nebo *měkké* bezpečnosti;
- Ministerstvo obrany – působnost v oblasti *vnější/tvrdé* bezpečnosti a nelze

¹⁴⁰ Část první: §1 a §2. Úplné znění zákona č. 2/1969 Sb. „o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2015, s. 180. ISBN: 978-80-7488-103-9.

¹⁴¹ MASARÍK, J., V. KRICNER. *Správní právo Obecná část*. 5. aktualizované vydání. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2008. s. 26. ISBN: 978-80-86795-65-2.

¹⁴² VÍŠEK, J. *Organizace záchranných činností v České republice*. Praha: UJAK, 2012, s. 25, ISBN: 978-80-7452-028-0.

¹⁴³ Úplné znění zákona. č. 240/2000 Sb. „o krizovém řízení a o změně některých zákonů“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2014, s. 7 – s. 10. ISBN: 978-80-7488-071-1.

opomenout Ministerstvo zahraničních věcí¹⁴⁴.

Významnou roli na poli bezpečnosti dále hrají.

- „*Ministerstvo financí ČR*;
- *Ministerstvo zdravotnictví*;
- *Ministerstvo průmyslu a obchodu*;
- *Ministerstvo zemědělství*“¹⁴⁵.

Je potřeba si uvědomit, že zmíněná ministerstva řídí oblasti, které jsou součástí běžného života všech obyvatel ČR. Narušení stability, ve smyslu dlouhodobě trvající krizové situace v důsledku válečného konfliktu, či jiného fenoménu, by se podepsalo na všechny občany. Součástí této hierarchie, jak bylo uvedeno v začátku této podkapitoly (viz s 43), úřady jejichž působnost je více či méně specifičtější než u ministerstev. Budou tedy uvedeny ty úřady, jež jsou v případě narušení bezpečnosti, ale i v době míru zcela zásadní:

- „*Národní bezpečnostní úřad*;
- *Státní správa hmotných rezerv*;
- *Státní úřad pro jadernou bezpečnost*;
- *Úřad pro ochranu osobních údajů*;
- *Energetický regulační úřad*;
- *Úřad vlády České republiky*“¹⁴⁶;
- *Česká národní banka* – jedná se o samostatný nezávazný subjekt stojící mimo tyto úřady, a je upravován *zákonem č. 6/1993 Sb.*¹⁴⁷ a zřízen Ústavou¹⁴⁸.

V závěru této části je nutné uvést, že oblasti, např. dopravy, energetiky, komunikace apod., jsou spravovány některými úřady, které nebyly výše uvedeny.

¹⁴⁴ BALABÁN, M., B. PERNICA a kol. *Bezpečnostní systém ČR: PROBLÉMY A VÝZVY*. Praha: Karolinum, 2015, s. 73, ISBN: 978-80-246-3150-9.

¹⁴⁵ Tamtéž, s. 75.

¹⁴⁶ *Část první: §2. Úplné znění zákona č. 2/1969 Sb. „o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky“*. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2015, s. 180. ISBN: 978-80-7488-103-9.

¹⁴⁷ Česká národní banka. *O ČNB*. [online]. [cit. 2018-02-05]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/o_cnb/

¹⁴⁸ HLAVA ŠESTÁ. Úplné znění zákona. č. 1/1993 Sb. „*Ústava České republiky*“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2015, s. 13. ISBN: 978-80-7488-103-9.

Zmíněné úseky spadají do soukromých provozovatelů. Nicméně dle Balabána a Pernici tvoří „*integrální součást krizového řízení České republiky*“¹⁴⁹. Jedná se o tzv. „*prvky kritické infrastruktury*“¹⁵⁰. Jsou tedy natolik důležité, že bylo vládou vydáno *nařízení č. 432/2010 Sb.*¹⁵¹, které stanovuje tyto oblasti následovně:

- energetika;
- vodní hospodářství;
- potravinářství a zemědělství;
- zdravotnictví;
- doprava;
- komunikační a informační systémy;
- finanční trh a měna;
- nouzové služby;
- veřejná správa¹⁵².

Z výše uvedeného textu vyplývá, že celkovou činnost zastřešuje Vláda ČR, ale s pomocí jednotlivých rezortů a dalších jiných ústředních správních úřadů. Ochrana bezpečnosti těchto úseků, či oblastí jsou dalším významným zájmem státní entity.

3.6 Krajské a obecní úřady

Poté co byl čtenář seznámen s prvky bezpečnostního systému na vrcholku hierarchické pyramidy, je schopný rozlišit jednotlivá postavení pravomoci těchto subjektů v systému státní správy. Nyní se text bakalářské práce přesune na úroveň územní. Cílem podkapitoly je vymezit články územní veřejné správy, která disponuje všeobecnou působností. Než se však text překlene k elementům, kterými je pojmenována tato podkapitola, bude čtenář seznámen s pojmem veřejná správa/státní správa. Prvním článkem neboli tím nejnižším budou obce/obce s rozšířenou působností a v nich zřízeny

¹⁴⁹ BALABÁN, M., B. PERNICA a kol. *Bezpečnostní systém ČR: PROBLÉMY A VÝZVY*. Praha: Karolinum, 2015, s. 63, ISBN: 978-80-246-3150-9.

¹⁵⁰ Tamtéž, s. 63.

¹⁵¹ *Nařízení vlády č. 432/2010 Sb., „o kritériích pro určení prvků kritické infrastruktury“*. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2014, s. 41 – s. 49. ISBN: 978-80-7488-071-1.

¹⁵² BALABÁN, M., B. PERNICA a kol. *Bezpečnostní systém ČR: PROBLÉMY A VÝZVY*. Praha: Karolinum, 2015, s. 63, ISBN: 978-80-246-3150-9.

obecní úřady. Druhý článek jsou kraje/krajské úřady a k němu přidružené orgány. Dále je zapotřebí vymezit, tak jako u předchozích prvků i legislativní oblast, resp. zákonné normy. Závěr statě bude opět propojen s bezpečnostní oblastí.

Území správou je rozuměna veškerá nižší úroveň správy než ústřední,¹⁵³ která byla řešena minulou kapitolou. Správní právo vymezuje veřejnou či státní správu, jako službu veřejnosti a je to též činnost „výkonu státu, která zbyla po oddělení moci zákonodárné, soudnictví nebo vlády“¹⁵⁴. Lze tedy hovořit o tom, že se jedná o činnost, jejímž nositelem je stát. Před samotnou specifikací orgánů územní správy je však nutné vysvětlit, jaký je rozdíl mezi zákonodárstvím a správou. Zákonodárství je veřejné správě nadřazeno. Zákonodárství vytváří pro zmíněnou správu právní rámec, a to ve smyslu zákonů¹⁵⁵. Z předchozí věty tedy plyne, že veřejná správa je činností podzákonnou a výkonnou na územní úrovni. Ke konci charakterizace a vysvětlení termínu bude provedeno shrnutí celého odstavce. Již v současnosti stát přestal být nositelem veřejné správy a delegoval některé pravomoci na jiné nositele veřejné správy, tím jsou myšleny samosprávné celky, který budou vysvětleny v další části podkapitoly.

Obecní úřady

Tento úřad spadá do tzv. samosprávy územní, je vytvářen obcí, nebo obcí s rozšířenou působností (dále jen „ORP“). Nicméně oba celky jsou označovány jako základní územní samosprávný celek neboli veřejnoprávní korporaci¹⁵⁶. Samotné obecné zřízení je pak upravováno zákonem č. 128/2000 Sb.¹⁵⁷. U činnosti obce a jejich orgánů se rozděluje samostatná, nebo přenesená působnost. Z hlediska samostatné působnosti si může obec vydávat obecně závazné vyhlášky v oblastech místních předpokladů a místních zvyklostí. V neposlední řadě jsou to vyhlášky týkající se vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů¹⁵⁸. Co se týče přenesené

¹⁵³ MASARÍK, J., V. KRICNER. *Správní právo Obecná část*. 5. aktualizované vydání. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2008. s. 29. ISBN: 978-80-86795-65-2.

¹⁵⁴ Tamtéž, s. 9.

¹⁵⁵ Tamtéž, s. 9.

¹⁵⁶ ZPĚVÁK, A., Z. FIALA a T. JONÁKOVÁ. *Základy teorie práva*. Vydání I. Praha: UJAK. 2015. s. 150. ISBN: 978-80-7452-107-2.

¹⁵⁷ Zákon č. 128/2000 Sb. „o obcích (obecní zřízení)“. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000. částka 38. s. 1738–1764. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2000&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=12>.

¹⁵⁸ MASARÍK, J., V. KRICNER. *Správní právo Obecná část*. 5. aktualizované vydání. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2008. s. 34. ISBN: 978-80-86795-65-2.

působnosti může obec vyhlášovat právní předpis v podobě nařízení obce, kdy jsou na ně zpravidla přeneseny úkony kraje. V tomto případě obec vykonává svou správu i v rámci jiných obcí, poté se nazývá ORP. V tomto ohledu však musí být k tomu zákonem zmocněna¹⁵⁹. Zpravidla se jedná o rozhodování právech a povinnostech fyzických a právnických osob. Vzhledem k tomu, že obec je nejnižší článkem s malými působnostmi, bude text nyní pracovat s ORB, která disponuje vyšší územní působností.

Obecní úřad ORP disponuje strukturou personálu (pracovníky), kteří se skládají ze:

- „*starosty*;
- *místostarosty*;
- *tajemníka obecního úřadu*“¹⁶⁰ (tato funkce může i nemusí být stanovena).

V samotném čele je starosta, který zastupuje obec navenek. Dále je nutné uvést pro úplnou orientaci v tomto uskupení, že nad samotným obecním úřadem ORP se nachází orgány obce v podobě: *zastupitelstva obce* a *rada obce*¹⁶¹. Uvedení orgánů v předchozí větě je důležité proto, že rada může zřídit pro jednotlivé úseky činnosti obecního úřadu ORP odbory a oddělení, v nichž jsou pochopitelně začleněny pracovníci obecního úřadu. Obecní úřad ORP plní úkoly v samostatné působnosti, které mu uložilo zastupitelstvo a rada obce, přičemž mimo jiné pomáhá v plnění úkolů dílčích orgánů v podobě uvedených odborů a komisí¹⁶². Z hlediska přenesené působnosti stanovuje dle §109 odstavce 3 „*vykonává státní správu s výjimkou věcí, které patří do působnosti zastupitelstva obce, rady obce a zvláštních orgánů obce, případně komisí*“¹⁶³.

Poté co byl specifikován uvedený úřad a jeho struktura, následuje vymezení vyššího územně samosprávného celku, konkrétně krajů a pro splnění krajského úřadu.

Krajské úřady

Jako další subjekty zajišťující veřejnou správu jsou kraje a v nich nacházející se

¹⁵⁹ MASARÍK, J., V. KRICNER. *Správní právo Obecná část*. 5. aktualizované vydání. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2008. s. 30-31. ISBN: 978-80-86795-65-2.

¹⁶⁰ Tamtéž, s. 43.

¹⁶¹ MASARÍK, J., V. KRICNER. *Správní právo Obecná část*. 5. aktualizované vydání. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2008. s. 42. ISBN: 978-80-86795-65-2.

¹⁶² Tamtéž, s. 43.

¹⁶³ Zákon č. 128/2000 Sb. „o obcích (obecní zřízení)“. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000. částka 38. s. 1755. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2000&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=12>.

krajské úřady. Kraje, jsou velmi obecně napsáno ve vyšším postavení nad obcemi a ORP. Jsou nadřazeny obcím, jako takovým. Základní územní samosprávné celky se nachází v územním obvodu daného kraje. Kraje jako takové, se nazývají vyšší územně samosprávné celky, které byly zřízeny ústavním zákonem č. 347/1997 Sb.¹⁶⁴. Tak jako v předchozí kapitole rozebraný subjekt, i kraj je veřejnoprávní korporace¹⁶⁵. Ve státě bylo zřízeno 14 krajů, přičemž hlavní město Praha, byla ustanovena též jako kraj, a je upravována zákonem č. 131/2000 Sb.¹⁶⁶. Jak bylo uvedeno v začátku této podkapitoly, vykonává veřejnou správu pro své občany a slouží veřejnosti. Samotné kraje jsou upravovány zákonem č. 129/2000 Sb.¹⁶⁷. I tento subjekt disponuje dvojitou působností, a tj. samostatná a přenesená působnost¹⁶⁸. Jak to bylo u obce, tak tomu není jinak ani u kraje, v rámci samostatné působnosti vydávají v mezích zákona obecně závazné vyhlášky kraje. V tomto předpise lze ukládat práva a povinnosti fyzickým, i právnickým osobám v záležitostech uvedené v pravomoci zastupitelstva kraje¹⁶⁹. Nařízení je jako další právní předpis vydáváno v rámci přenesené působnosti kraje. Působnost je vykonávána na svém území správního obvodu ve věcech, které stanoví zákon¹⁷⁰. Mimo jiné je nutné podotknout, že orgány kraje jsou: zastupitelstvo kraje, rada kraje, hejtmán kraje a pro tuto kapitolu důležité krajské úřady¹⁷¹.

Po představení kraje, jako vyššího územně samosprávného celku, bude blíže rozebrán krajský úřad, který tvoří též prvek bezpečnostního systému ČR.

¹⁶⁴ Úplné znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb. „o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb. „Ústava České republiky“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2015, s. 192-193. ISBN: 978-80-7488-103-9.

¹⁶⁵ ZPĚVÁK, A., Z. Fiala a T. JONÁKOVÁ. *Základy teorie práva*. Vydání I. Praha: UJAK. 2015, s. 150. ISBN: 978-80-7452-107-2.

¹⁶⁶ Zákon č. 131/2000 Sb. „o hlavním městě Praze“. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000. částka 39. s. 1802–1834. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-><http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2000&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=11>.

¹⁶⁷ Zákon č. 129/2000 Sb. „o krajích“. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000. částka 38. s. 1765–1782. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2000&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=12>.

¹⁶⁸ MASÁŘÍK, J., V. KRICNER. *Správní právo Obecná část*. 5. aktualizované vydání. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2008, s. 52. ISBN: 978-80-86795-65-2.

¹⁶⁹ §14 odstavec 2. Zákon č. 129/2000 Sb. „o krajích“. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000. částka 38. s. 1767. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2000&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=12>.

¹⁷⁰ Díl 2 §29. Zákon č. 129/2000 Sb. „o krajích“. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000. částka 38. s. 1769. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2000&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=12>.

¹⁷¹ MASÁŘÍK, J., V. KRICNER. *Správní právo Obecná část*. 5. aktualizované vydání. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2008, s. 55-59. ISBN: 978-80-86795-65-2.

Struktura krajského úřadu oproti obecnímu úřadu je poněkud menší:

- ředitel;
- zástupce ředitele (zastává funkci v nepřítomnosti ředitele);
- zaměstnanci kraje, které jsou zařazeny do krajského úřadu, který se dále člení na:
 - odbory;
 - oddělení¹⁷².

Z hlediska výkonu samostatné působnosti krajský úřad implementuje úkoly mu uložené zastupitelstvem a radou, a v neposlední řadě napomáhá činnosti výboru a komisí. V rámci přenesené působnosti vykonává úkoly s výjimkou věcí, které jsou zákonem svěřeny zastupitelstvu, radě nebo zvláštnímu orgánu¹⁷³.

Výše popsaná charakteristika byla nutná, aby čtenář získal základní přehled týkající veřejnoprávních korporací, konkrétně územním samosprávným celkům. Znalost struktury je nevyhnutelná, neboť v rámci bezpečnosti jsou vydávány obecně závazné vyhlášky a dále i nařízení v přenesené působnosti. Jedná se tedy o podzákoné právní předpisy, které se nachází v nejspodnějším patře Ústavního pořádku právních předpisů různé právní síly.

V otázce zajištění bezpečnosti v oblasti veřejnoprávních korporací je důležitá koordinace jednotlivých subjektů na této úrovni. Na tuto komplexnost myslí zákonné normy např. *krizový zákon*¹⁷⁴, *zákon o IZS*¹⁷⁵, *vyhláška o některých podrobnostech zabezpečení IZS*¹⁷⁶ a *zákon o hospodářských opatření pro krizové stavy*¹⁷⁷. Uvedené normy vymezují působnosti nejen územních samosprávných celků, ale i ministerstev, záchranných a bezpečnostních složek.

¹⁷² MASARÍK, J., V. KRICNER. *Správní právo Obecná část*. 5. aktualizované vydání. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2008. s. 59. ISBN: 978-80-86795-65-2.

¹⁷³ *Díl 2 §29 - §30*. Zákon č. 129/2000 Sb. „o krajích“. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000. částka 38. s. 17691770. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirkazakonu/SearchResult.aspx?q=2000&typeLaw=za kon&what=Rok&stranka=12>.

¹⁷⁴ Úplné znění zákona. č. 240/2000 Sb. „o krizovém řízení a o změně některých zákonů“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2014, s. 5–26. ISBN: 978-80-7488-071-1.

¹⁷⁵ Úplné znění zákona. č. 239/2000 Sb. „o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2014, s. 50-65. ISBN: 978-80-7488-071-1.

¹⁷⁶ Úplné znění vyhlášky č. 328/2001 Sb. „o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného systému“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2014, s. 68-88. ISBN: 978-80-7488-071-1.

¹⁷⁷ Úplné znění zákona. č. 241/2000 Sb. „o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2014, s. 106-117. ISBN: 978-80-7488-071-1

Z hlediska přípravy a reakce na fenomény, které mohou ohrozit bezpečnost, vytvářejí kraje a ORP na přípravu proti krizovým situacím bezpečnostní rady¹⁷⁸. Účel je totožný, neboť se snaží o přípravu na krizové situace, vytvářet bezpečnostní opatření a reagovat na vzniklé MU abnormálního rozsahu prostřednictvím bezpečnostních složek. Dále je nutné uvést, že se jedná o orgány, které jsou koordinační. Struktura je v každém samosprávném územním celku odlišná.

Bezpečnostní rada obce ORP se skládá ze:

- starosty, který je zároveň předsedou rady;
- další členové jmenované předsedou rady, tj.:
 - místostarosta;
 - tajemník obecního úřadu;
 - příslušníci Policie ČR, Hasičského záchranného sboru ČR – oba příslušníci jsou určeny krajským ředitelem¹⁷⁹.

Bezpečnostní rada kraje se skládá z:

- hejtmana, který je též jako u obce jejím předsedou;
- náměstka hejtmana;
- ředitele krajského úřadu;
- ředitelů krajských ředitelství Policie ČR, Hasičského záchranného sboru ČR a záchranné a zdravotnické služby;
- příslušníkem ozbrojených sil¹⁸⁰.

Z uvedeného přehledu všech pracovníků a příslušníků vyplývá, že se jedná o erudované pracovníky. Územně samosprávné celky jsou schopny se v rámci svých bezpečnostních rad náležitě připravovat na vznik nenadále krizové situace. V případě, kdy se hrozba projevila v takovém rozsahu, že nedošlo k její eliminaci a byl vyhlášen jeden z krizových stavů, je aktivován na těchto úrovních. Tedy kraje a obce ORP *Krizový*

¹⁷⁸ HLAVA III §24. Úplné znění zákona. č. 240/2000 Sb. „o krizovém řízení a o změně některých zákonů“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2014, s. 15. ISBN: 978-80-7488-071-1.

¹⁷⁹ HLAVA III §24. Tamtéž, s 15.

¹⁸⁰ Tamtéž s. 15.

*štáb*¹⁸¹. Jedná se o pracovní orgán zřizovatele, který má na starosti řešení vzniklých krizových situací a následnou koordinaci záchranných a likvidačních prací. Zřizovatelem je myšlena veřejnoprávní korporace, buď kraj nebo obec ORP¹⁸².

Nyní se bakalářská práce přesune od základních a vyšších územně samosprávných celků k „alfě a omeze“ celého bezpečnostního systému. Dalším tématem budou ozbrojené a bezpečnostní sbory.

3.7 Ozbrojené síly a bezpečnostní sbory

Tato podkapitola je z hlediska výkonných orgánů/složek jedna z nejdůležitějších. Neboť příslušníci těchto sborů jsou ti, kteří musí disponovat kvalitním výcvikem, znalostí v psychologii osob, proti kterým zasahují. Dále musí být erudovaní v jistých právních oblastech a předpisech. Jedinci jsou ve služebním poměru, kdy se jedná o službu státu. Příslušníci musí splňovat fyzickou zdatnost i zdravou psychiku, aby byli schopni přijímat stres a dokázali se vyrovnávat s náročnými psychickými situacemi. Všechny vyjmenované požadavky jsou jen malým zlomkem, oproti tomu, co daný příslušník v rámci výkonu služby, notabene v průběhu zahraniční mise, anebo krizové situace prožívá. Tato část přiblíží čtenáři tyto sbory. Uvede legislativní normy, které je upravují a mimo jiné stanoví marginální pole působení. Samotné ozbrojené a bezpečnostní sbory jsou tak obsáhlé, že tato práce by je nebyla schopna pojmut.

Této problematice se bakalářská dotkla, a to v samém začátku, kdy byly charakterizovány termíny *měkké/policejní bezpečnosti* a *tvrdé/vojenské bezpečnosti* (viz podkapitoly 1.1. a 1.2. s. 13–15). Nyní se tato část bude zabývat podrobněji sbory, které vytváří zmíněné bezpečnosti. Nejprve budou rozebrány ozbrojené síly jako garant ochrany vnější bezpečnosti neboli *tvrdé/vojenské*.

Ozbrojené síly

Tyto síly jsou upravovány zákonem č. 219/1999 Sb.¹⁸³. Zákonem tedy upravuje

¹⁸¹ HLAVA III. §24 b. Úplné znění zákona. č. 240/2000 Sb. „o krizovém řízení a o změně některých zákonů“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2014, s. 15. ISBN: 978-80-7488-071-1.

¹⁸² KROUPA, M. a M. ŘÍHA. *Integrovaný záchranný systém*. 3. aktualizované vydání. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2008. s. 45-46. ISBN: 978-80-86795-59-1.

¹⁸³ *Úvodní ustanovení §1*. Zákon č. 219/1999 Sb. „o ozbrojených silách České republiky“. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1999. částka 76. s. 36943 Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1999&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=4>.

„postavení, úkoly a členění ozbrojených sil České republiky, jejich řízení, přípravu, a vybavení vojenským materiálem“¹⁸⁴.

Mezi členy ozbrojených sil řadíme následující složky:

- Armáda ČR;
- Vojenská kancelář prezidenta;
- Hradní stráž¹⁸⁵.

Složka, která je nepostradatelná a tvoří hlavní část ozbrojených sil je Armáda ČR. Tato složka je zároveň i rozhodující částí. Vzhledem k tomu, že zmíněný sbor je ve vztahu k této bakalářské práci nejdůležitější, budou uvedeny některé úkoly, které stanovuje zákon č. 219/1999 Sb. Nicméně základním úkolem je příprava k obraně České republiky a stejný význam má i obrana proti vnějšímu napadení. Mimo jiné zmíněný sbor plní úkoly v rámci mezinárodních smluvních závazků ČR a společné obraně proti napadení¹⁸⁶. Jen je nutné připomenout, že Česká republika je členem významných mezinárodních organizací, jako *EU*, *OSN*, *NATO*, *OBSE*. Členství nás zavazuje k plnění konkrétních závazků plynoucích z tohoto společenství.

Mezi další úkoly spadající nejen do kompetence Armády, ale i výše zmíněných dílčích subjektů, např. patří:

- *„střežení objektů důležitých pro obranu státu;*
- *plnění úkolů Policie České republiky při zajišťování ochrany státních hranic nebo k plnění služby pořádkové policie anebo ochranné služby, pokud síly a prostředky Policie České republiky nebudou dostatečně k zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti, a to na dobu nezbytně nutnou“¹⁸⁷.*

V tomto bodu dochází k prolínání dvou zákonných norem, a to jednak této níže citované

¹⁸⁴ *Úvodní ustanovení §1. Úvodní ustanovení §1. Zákon č. 219/1999 Sb. „o ozbrojených silách České republiky“.* In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1999. částka 76. s. 3694 Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirkazakonu/SearchResult.aspx?q=1999&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=4>.

¹⁸⁵ *HLAVA I §3. Tamtéž, s. 3694.*

¹⁸⁶ *HLAVA III §9. Úvodní ustanovení §1. Zákon č. 219/1999 Sb. „o ozbrojených silách České republiky“.* In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1999. částka 76. s. 3695. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1999&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=4>.

¹⁸⁷ *HLAVA II §14. Tamtéž, s. 3696.*

a dále i §22 zákona č. 273/2008 Sb.¹⁸⁸.

Poté co byla vymezena činnost ozbrojených sil, budou jednak uvedeny právní předpisy, které velmi úzce souvisí s ozbrojenými silami, a také dokumenty, který byly přijaty usnesením Vlády ČR.

Mezi další podstatné zákony v oblasti obrany státu a ozbrojených sil spadají:

- zákon č. 222/1999 Sb.¹⁸⁹;
- zákon č. 221/1999 Sb.¹⁹⁰;
- ústavní zákon č. 110/1998 Sb.¹⁹¹.

Z hlediska podzákoných dokumentů (doktrín) jsou důležité tyto:

- Bezpečnostní strategie ČR 2015¹⁹²;
- Bílá kniha o obraně¹⁹³.

Po tomto krátkém vymezení ozbrojených sil se bakalářská práce přesouvá k subjektům zajišťující ochranu vnitřní bezpečnosti, tj. bezpečnostní sbory.

Bezpečnostní sbory

Hned v samotném začátku je nutné podotknout, že tato instituce je velmi obsáhlá. Právní úprava je též velmi značná, a proto budou tyto subjekty popsány velmi marginálně. Primárním cílem bude vždy uvedení pole působnosti a norma je upravující, či zřizující konkrétní sbor. Vzhledem ke skutečnosti, že bezpečnostní sbory mají jediný úkol, a to, jak vyplývá z jejich názvu „bezpečnost“, je jejich pole působení rozděleno do různých oblastí. Tyto sbory lze označit i jako veřejné. Nejedná se ovšem o to, že by tuto funkci,

¹⁸⁸ Úplné znění zákona č. 273/2008 Sb. „o Policii České republiky“. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2009. s. 12. ISBN: 978-80-86795-69-0.

¹⁸⁹ Zákon č. 222/1999 Sb. „o zajišťování obrany České republiky“. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1999. částka 76. s. 3755–3774. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1999&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=4>.

¹⁹⁰ Zákon č. 221/1999 Sb. „o vojácích z povolání“. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1999. částka 76. s. 3722-3754. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1999&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=4>.

¹⁹¹ Úplné znění ústavního zákona. č. 110/1993 Sb. „o bezpečnosti České republiky“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2015, s. 194-195. ISBN: 978-80-7488-103-9.

¹⁹² Kolektiv autorů pod vedením Ministerstva zahraničních věcí ČR. *Bezpečnostní strategie ČR*. 2015. Praha, ISBN: 978-80-7441-005-5. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>.

¹⁹³ Ministerstvo obrany ČR. *Bílá kniha o obraně*. 2011. Praha, ISBN: 978-80-7278-564-3. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/dokumenty-a-legislativa/ceske-dokumenty-46088/>.

resp. pravomoci mohli vykonávat běžní občané. Nýbrž jsou takto označovány, neboť disponují veřejnoprávním charakterem a jsou řízeny zákony a také zřizovány státem, potažmo obcí¹⁹⁴. Před samotnou specifikací následuje nejdříve jejich uvedení:

- Policie ČR;
- Celní správa;
- Vězeňská služba;
- Generální inspekce bezpečnostních sborů;
- Obecní policie.

Nežli se text bude zabývat výhradně bezpečnostními sbory, je potřeba podotknout termín, který je pro výkon těchto sborů podstatný. Jedná se o *zásadu legality*¹⁹⁵. Lze ji též označit, jako zásadu zákonnosti. Zcela obecně řečeno tato zásada vyplývá ze základních principů právního státu, tzn., že „*orgány veřejné moci mohou činit pouze to, co je jim zákonem výslovně povoleno*“¹⁹⁶. V rámci bezpečnostních sborů je tato zásada zakomponován tak, že příslušníci zasahují pouze tehdy, vyžadují-li to okolnosti a jsou ohroženy základní chráněné zájmy, a to život, zdraví nebo majetek. Konkrétní sbor má dle svého upravujícího zákona přesně vymezená specifika zásahu, nicméně tyto chráněné zájmy jsou závazné pro všechny bezpečnostní sbory. V závěru tohoto oddílu je nevyhnutelné poznamenat, že výše uvedené sbory až na obecní policii jsou upraveny zákonem č. 361/2003 Sb.¹⁹⁷. Fyzické osoby požádají písemně o přijetí do služebního poměru, a po splnění veškerých podmínek pro přijetí vykonávají službu státu, tak jak bylo podotýkáno na začátku této podkapitoly (viz s. 52). U obecní policie fyzické osoby vykonávají nikoliv služební poměr, ale pouze právní (bude upřesněno dále v této části).

Policie ČR

Statistické údaje hovoří o 40 389 příslušnících Policie ČR¹⁹⁸ (dále jen „PČR“).

¹⁹⁴ MATES, P., J. ŠKODA a F. VAVERA. *Veřejné sbory*. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s. 2011. s. 1. ISBN: 978-80-7357-572-4.

¹⁹⁵ Tamtéž, s. 5.

¹⁹⁶ Tamtéž, s. 5.

¹⁹⁷ Úplné znění zákona č. 361/2003 Sb. „o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2016, s. 8–73 ISBN: 978-80-7488-190-9.

¹⁹⁸ Policie ČR. *Stavy příslušníků policie České republiky v letech 2006–2016*. [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/stavy-prislusniku-policie-ceske-republiky-v-letech-2006-2016.aspx>.

Jedná se tedy o nejpočetnější bezpečnostní sbor. Zřízen byl zákonem České národní rady č. 283/1991 Sb.¹⁹⁹. V současné době je upravován zákonem č. 273/2008 Sb.²⁰⁰. Policie je budována jako jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor, který je podřízen MV a je základní složkou IZS²⁰¹.

MV bylo vždy ústředním správním orgánem pro věci veřejného pořádku a další věci vnitřního pořádku i bezpečnosti státu. Toto vše spadá do úkolů PČR, které jsou skutečně obsáhlé, nicméně primárními úkoly je ochrana veřejného pořádku a chráněných zájmů²⁰². Mimo jiné jsou nápomocni při řešení krizových situací, MU malého i velkého rozsahu a dalšími důležitými úkoly je předcházení trest. činnosti, plnění úkolů dle trest. řádu. S jejich plněním úkolů se setkávají občané běžně každý den.

Celá organizace je zastřešena nejvyšším policejním útvarem, a to Policejním prezídiem. Dále tvoří policii útvary s celostátní působností, jako je např. *útvár pro ochranu prezidenta, nebo útvár rychlého nasazení*²⁰³, zkráceně se objevuje název URNA. Předposledními jsou krajská ředitelství (14 krajských ředitelství) a jako poslední jsou útvary zřízené v rámci krajského ředitelství²⁰⁴. Co se týče hierarchické struktury, tak v čele stojí Policejní prezident, který je odpovědný za výkon policie ministroví vnitra. Policie působí na území České republiky, nestanoví-li zákon k tomu upravující jinak²⁰⁵.

Celní správa

Tento bezpečnostní sbor je sofistikovanější, neboť nespadá do rezortu MV, nýbrž do Ministerstva financí (dále jen „MF“). Tato instituce je upravována zákonem č. 17/2012 Sb.²⁰⁶. Vzhledem k tomu, že tento subjekt spadá pod MF, jsou s jeho činností spojeny

¹⁹⁹ DVORÁČEK, Z. *Právní základy veřejného pořádku (vybrané kapitoly)*. 2. doplněné vydání. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2007 s. 12. ISBN: 978-80-86795-51-5.

²⁰⁰ Úplné znění zákona č. 273/2008 Sb. „o Policii České republiky“. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2009. s. 7-2. ISBN: 978-80-86795-69-0.

²⁰¹ VÍŠEK, J. *Organizace záchranných činností v České republice*. Praha: UJAK, 2012, s. 53, ISBN: 978-80-7452-028-0.

²⁰² MATES, P., J. ŠKODA a F. VAVERA. *Veřejné sbory*. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s. 2011. s. 21. ISBN: 978-80-7357-572-4.

²⁰³ Policie ČR. *Útvary s celostátní působností ČR*. [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/utvary-s-pusobnosti-na-celem-uzemi-cr-312510.aspx>.

²⁰⁴ DVORÁČEK, Z. *Právní základy veřejného pořádku (vybrané kapitoly)*. 2. doplněné vydání. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2007 s. 19. ISBN: 978-80-86795-51-5.

²⁰⁵ §3. Úplné znění zákona č. 273/2008 Sb. „o Policii České republiky“. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2009. s. 7. ISBN: 978-80-86795-69-0.

²⁰⁶ Celní správa ČR. *Legislativa*. [online]. [cit. 2018-02-10a]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/clo/legislativa/Stranky/legislativa-zakladni-informace.aspx>.

úkoly v rámci financí, konkrétně v oblasti správy cel a vybraných daní a dalších svěřených nefiskálních činností ve prospěch státu²⁰⁷. Organizační strukturu zastřešuje Generální ředitelství cel se sídlem v hl. městě Praze. Uvedenému ředitelství jsou podřízeny celní úřady, kterých je na území ČR patnáct²⁰⁸.

V čele Generálního ředitelství stojí generální ředitel, který je jmenován ministrem financí. Funkce je ustanovena na dobu pěti let, přičemž tatáž osoba, nemůže vykonávat tuto funkci více než dvakrát za sebou²⁰⁹.

Subjekt tohoto postavení vytváří dvojí roli, a to jako orgán státní správy v ohledu správy cel, ale i jako bezpečnostní sbor. I přes odlišné primární úkoly je součástí prvků bezpečnostního systému na poli ochrany vnitřní bezpečnosti, a lze se na něj spolehnout při řešení krizových situací, které by nebyli schopni řešit příslušníci bezpečnostních a záchranných sborů MV.

Vězeňská služba

Specializace tohoto bezpečnostního sboru je na poli vězeňství. Vězeňská služba jako celek spadá pod Ministerstvo spravedlnosti (dále jen „MS“). Veškeré pravomoci z hlediska působení, dále organizační struktury jsou stanoveny zákonem č. 555/1992 Sb.²¹⁰. Samozřejmě úkoly ve sféře vězeňství byly poznamenány pouze obecně. Konkrétně zmíněný bezpečnostní sbor spravuje a střeží vazební věznice a věznice pro místní výkon trestu odnětí svobody²¹¹. Mimo jiné odpovídá za dodržování zákonem stanovených podmínek výkonu vazby, výkonu trestu odnětí svobody a zabezpečovací detence. S těmito zmíněnými úkoly souvisí i střežení, předvádění a eskortace osob, jak ve výkonu vazby, tak i výkonu trestu odnětí svobody²¹². Mimo jiné se snaží i v rámci pobytu osob ve vězení, působit na ně prostřednictvím výchovných programů, které ve výsledku

²⁰⁷ Celní správa ČR. *O nás*. [online]. [cit. 2018-02-10b]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/onas/Stranky/o-ceske-cs.aspx>.

²⁰⁸ HLAVA III §6. Zákon č. 17/2012 Sb. „o Celní správě České republiky“. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2011. částka 5. s. 100. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2012&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=19>.

²⁰⁹ §1 odst. 2. Úplné znění zákona č. 361/2003 Sb. „o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2016, s. 8 ISBN: 978-80-7488-190-9.

²¹⁰ Úplné znění zákona č. 555/1992 Sb. „o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2016, s. 219–239. ISBN: 978-80-7488-190-9.

²¹¹ ŠTĚRBA, V. *Penologie*. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2007 s. 35. ISBN: 978-80-86795-48-5.

²¹² Tamtéž, s. 35.

vytváří předpoklady k nekonfliktnímu způsobu života²¹³. Ne vždy se toto podaří, neboť někteří lidé jsou i po prožití části života ve vězení neustálí recidivisté a jejich následná integrace je velmi obtížná.

V čele Vězeňské služby stojí generální ředitel, který je do funkce ustanoven ministrem spravedlnosti²¹⁴. Jak uvádí pánové Mateš, Škoda a Vavera ve své publikaci „z horizontálního pohledu se vězeňská služba člení na vazební vězňice, vězňice, ústavy pro výkon zabezpečovací detence a Institut vzdělávání“²¹⁵. Na závěr této části je nutné rozdělit Vězeňskou službu, neboť ji tvoří:

- Vězeňská stráž;
- Justiční stráž;
- Správní služba²¹⁶.

I přes pole působení v oblasti vězeňství mohou příslušníci tohoto bezpečnostního sboru vykonávat úkoly ve spolupráci s PČR. V případě vypuknutí krizové situace s fatálními následky je povinností příslušníku vězeňské služby chránit zdraví vězňů a zajistit jejich transport do dislokované části v rámci specifického programu ochrany. Nezastupitelnost je z hlediska zmíněného výkonu tohoto sboru zcela jednoznačná a vytváří prvek ochrany vnitřní bezpečnosti.

Generální inspekce bezpečnostních sborů

Tento bezpečnostní sbor je velice specializovaný, neboť se jedná o druh orgánu, který provádí kontrolu příslušníků bezpečnostních sborů. Vždy musí být existence důvodným podezřením ze spáchání trestného činu a zneužití pravomoci úřední osoby. Tak jako u všech bezpečnostních sborů je i tato instituce upravována právním předpisem. Jedná se o zákon č. 341/2011 Sb.²¹⁷. Samotná specifikace a důvody pro zahájení vyšetřování jsou upraveny výše zmíněným zákonem včetně oprávněnosti zásahu²¹⁸.

²¹³ ŠTĚRBA, V. *Penologie*. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2007 s. 35. ISBN: 978-80-86795-48-5.

²¹⁴ MATEŠ, P., J. ŠKODA a F. VAVERA. *Veřejné sbory*. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s. 2011. s. 28. ISBN: 978-80-7357-572-4.

²¹⁵ Tamtéž, s. 28.

²¹⁶ ŠTĚRBA, V. *Penologie*. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2007 s. 35–36. ISBN: 978-80-86795-48-5.

²¹⁷ Zákon č. 341/2011 Sb. „o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů“. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2011. částka 120. s. 4242–4272. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://www.gibs.cz>.

²¹⁸ §2. Tamtéž, s. 4242.

Zpravidla se jedná o příslušníky policie, kteří jsou členy tohoto sboru²¹⁹.

V čele stojí ředitel a do funkce je ustanoven po dobu pěti let.²²⁰ Jmenován je na návrh vlády a po projednání příslušného výboru Poslanecké sněmovny předsedou vlády. Jako bezpečnostní sbor je podřízen v tomto případě Vládě ČR a tvoří její organizační složku²²¹.

Jedná se o sofistikovaný sbor, který je zároveň garantem v oblasti dohledu nad zneužívání pravomoci úředních osob. Též je významnou složkou pro ochranu vnitřní bezpečnosti a bezpochyby je nedílnou součástí všech bezpečnostních sborů, které se řadí do prvků bezpečnostního systému.

Obecní policie

Se zařazením tohoto sboru pod tuto podkapitolu může někdo nesouhlasit. Nicméně je nutné poznamenat, že příslušníci této instituce se významně podepisují společně s PČR na ochraně veřejného pořádku a chráněných zájmů. Mimo uvedené, v předchozí větě jsou zařazeny mezi ostatní složky IZS, konkrétně mezi ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory²²². Zřizování této instituce spadá do samostatné působnosti obcí, aby zajišťovaly místní záležitosti veřejného pořádku. Jedná se tedy o jisté doporučení zajišťování, nikoliv povinnost²²³. Obecní policie na rozdíl od ostatních veřejných sborů má pouze působnost v rámci území své obce. Lze ji rozšířit na základě sepsání koordinační veřejnoprávní smlouvy²²⁴. Tím je myšleno navázání smluvního vztahu s jinou obcí, která se nachází „v témže vyšším územním samosprávném celku (kraji), která obecní policii zřídila“²²⁵. Z výše zmíněného smluvního vztahu plyne, že obec, které zřídila obecní policii bude vykonávat úkoly stanovené níže citovaným zákonem na území

²¹⁹ BALABÁN, M., B. PERNICA a kol. *Bezpečnostní systém ČR: PROBLÉMY A VÝZVY*. Praha: Karolinum, 2015, s. 169, ISBN: 978-80-246-3150-9.

²²⁰ §1 odst. 2. Úplné znění zákona č. 361/2003 Sb. „o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2016, s. 8 ISBN: 978-80-7488-190-9.

²²¹ §1 odst. 4. Zákon č. 341/2011 Sb. „o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o z měně souvisejících zákonů“. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2011. částka 120. s. 4242. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://www.gibs.cz>.

²²² VÍŠEK, J. *Organizace záchranných činností v České republice*. Praha: UJAK, 2012, s. 54, ISBN: 978-80-7452-028-0.

²²³ DVORÁČEK, Z. *Právní základy veřejného pořádku (vybrané kapitoly)*. 2. doplněné vydání. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2007 s. 11. ISBN: 978-80-86795-51-5.

²²⁴ MATES, P., J. ŠKODA a F. VAVERA. *Veřejné sbory*. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s. 2011. s. 33. ISBN: 978-80-7357-572-4.

²²⁵ §3 a. odst. 1. Úplné znění zákona č. 553/1991 Sb. „o obecní policii“. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2010. s. 7. ISBN: 978-80-86795-84-3.

obce, nebo obcí, které tento bezpečnostní sbor nezřídily a jsou smluvními stranami²²⁶.

Obecní policie byla zřízena zákonem *České národní rady č. 553/1991 Sb.*²²⁷. Řízení policie spadá pod starostu obce, který může její řízení svěřit některému ze členů zastupitelstva²²⁸.

Výkon obecní policie, jakožto jedné z ostatních složek IZS je důležitý v případě vzniku MU, neboť poskytují „*při záchranných a likvidačních prací plánovanou pomoc na vyžádání*“²²⁹. Vzhledem k tomu, že tato složka je takto smluvně zavázána tvoří součást jednotného bezpečnostní aparátu ČR.

V další části se bude text zabývat zpravodajskými službami, jejichž hlavní činnost představuje v získávání informací.

3.8 Zpravodajské služby

Ze sféry běžné informovanosti se text přesouvá do pole do pole utajovaných skutečností. To jsou klíčové skutečnosti na tomto poli působnosti, neboť kdo disponuje cennými informacemi o jiné státní entitě má oproti ní výhodu. Informace se mohou na této úrovni používat jako různé prostředky zastrašování, ale zároveň splňují i možnost svedení na scesti neboli mají za následek dezinformaci. Proto jsou využívány zpravodajské služby, o kterých bude pojednávat tato podkapitola.

Charakter jejich posláních, funkcí a činností podléhá utajení. Proto je jejich konkrétní vnitřní organizační uspořádání nezjistitelné.

V ČR se objevují tři zpravodajské služby:

- Bezpečnostní informační služba (dále jen „BIS“);
- Úřad pro zahraniční styky a informace;
- Vojenské zpravodajství²³⁰.

²²⁶ §3a. odst. 1. Úplné znění zákona č. 553/1991 Sb. „o obecní policii“. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2010. s. 7. ISBN: 978-80-86795-84-3.

²²⁷ Tamtéž, s. 7.

²²⁸ MATES, P., J. ŠKODA a F. VAVERA. *Veřejné sbory*. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s. 2011. s. 32. ISBN: 978-80-7357-572-4.

²²⁹ „*Plánovaná pomoc na vyžádání se rozumí předem písemně dohodnutý způsob poskytnutí první pomoci ostatními složkami IZ, a to obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, kraj. úřadu, Ministerstvu vnitra nebo základním složkám IZS při provádění záchranných a likvidačních prací*“. Zdroj: VÍŠEK, J. *Organizace záchranných činností v České republice*. Praha: UJAK, 2012, s. 54, ISBN: 978-80-7452-028-0.

²³⁰ MATES, P., J. ŠKODA a F. VAVERA. *Veřejné sbory*. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s. 2011. s. 31. ISBN: 978-80-7357-572-4.

Nejprve, než bude stručně charakterizována každá služba, je nezbytné uvést, že příslušníci tohoto sboru jsou přijímáni na základě stanovených předpokladů v zákoně o služebním poměru²³¹. Dále je zapotřebí uvést, že všechny zpravodajské služby jsou komplexně stanoveny zákonem č. 153/1994 Sb., konkrétně v §3²³².

BIS

Jedná se o ozbrojenou zpravodajskou službu, která je zřízena zákonem č. 154/1994 Sb.²³³. Tato zpravodajská služba spolupracuje i s výše uvedenými rozvědkami a jejich spolupráce je vymezena v §5²³⁴. BIS vykonává činnost na území ČR, např. monitoruje zpravodajské služby cizích zemí na našem území a shromažďuje informace o činnostech zaměřených proti demokratickým základům, svrchovanosti a celistvosti České republiky²³⁵. V čele BIS stojí ředitel, který je ustanoven a odvoláván vládou, z výkonu své funkce je odpovědný Vládě ČR a zákon ji přiznává postavení organizační jednotky státu²³⁶.

Úřad pro zahraniční styky a informace

Legislativní norma tuto službu upravující, je totožná včetně paragrafu, akorát se liší v odstavci, tj. *odst. 2*²³⁷. Úřad, který je předmětem řešení, soustředí své působení mimo ČR a zajišťuje informace mající původ v zahraničí. Shromažďování informací je důležité „*pro bezpečnost a ochranu zahraničně politických a ekonomických zájmů ČR*“²³⁸. Jako nejvyšší činitel je ředitel, který je jmenován a odvoláván ministrem vnitra

²³¹ §13 *odst. 2*. Úplné znění zákona č. 361/2003 Sb. „*o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů*“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2016, s. 12. ISBN: 978-80-7488-190-9.

²³² Úplné znění zákona č. 153/1994 Sb. „*o zpravodajských službách České republiky*“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2016, s. 250. ISBN: 978-80-7488-190-9.

²³³ Úplné znění zákona č. 154/1994 Sb. „*o Bezpečnostní informační službě České republiky*“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2016, s. 240-249. ISBN: 978-80-7488-190-9.

²³⁴ §5 *odst. 1-3*. Úplné znění zákona č. 153/1994 Sb. „*o zpravodajských službách České republiky*“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2016, s. 250-251. ISBN: 978-80-7488-190-9.

²³⁵ §5 *odst. 1*. Tamtéž, s. 250-251.

²³⁶ MATES, P., J. ŠKODA a F. VAVERA. *Veřejné sbory*. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s. 2011. s. 31. ISBN: 978-80-7357-572-4.

²³⁷ §5 *odst. 2*. Úplné znění zákona č. 153/1994 Sb. „*o zpravodajských službách České republiky*“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2016, s. 251. ISBN: 978-80-7488-190-9.

²³⁸ Tamtéž, s. 251.

se souhlasem vlády. Je však paradoxem, že odpovědný je ministru vnitra, nicméně tato služba nespadá pod rezort MV, i když je součástí jeho rozpočtové kapitoly²³⁹.

Vojenské zpravodajství

Jako u předchozích dvou zpravodajských službách je tato instituce upravena v rozsahu zákona č. 153/1994 Sb.²⁴⁰. Sbor je součástí Ministerstva obrany a jeho ředitel je jmenován a odvoláván ministrem obrany se souhlasem vlády²⁴¹. Úkoly tohoto sboru jsou v některých směrech totožné, jako např. „zabezpečování informací o zpravodajských službách cizích mocí“²⁴², v tomto sboru jsou to konkrétně informace z oblasti obrany.

K závěru této podkapitoly je třeba zmínit, že veškeré organizační struktury zpravodajských služeb spadají pod utajované informace. Je nutné si uvědomit, že informace v rámci ochrany státního zájmu jsou značně důležité. Pro jejich zajišťování a analýzu, stát disponuje nejen zpravodajskými službami, ale i „výborem pro zpravodajskou činnost, která je v gesci předsedy vlády“ v rámci BRS²⁴³. Zmíněný výbor zajišťuje koordinaci činnosti jednotlivých zpravodajských služeb.

3.9 Záchranné a havarijní služby

Tato kapitola bude zaměřena především na složky, které provádí záchranu obyvatelstva při MU, katastrofách, krizových situacích a také jakýchkoliv událostech způsobené člověkem, či přírodními silami. Zpravidla se jedná o složky IZS, a to hlavně v záchranných službách. Mimo těchto dále působí v jistých oblastech i havarijní služby, kterým bude v textu též věnována část.

²³⁹ MATES, P., J. ŠKODA a F. VAVERA. *Veřejné sbory*. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s. 2011. s. 31. ISBN: 978-80-7357-572-4.

²⁴⁰ §5 odst. 3. Úplné znění zákona č. 153/1994 Sb. „o zpravodajských službách České republiky“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2016, s. 251. ISBN: 978-80-7488-190-9.

²⁴¹ MATES, P., J. ŠKODA a F. VAVERA. *Veřejné sbory*. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s. 2011. s. 32. ISBN: 978-80-7357-572-4.

²⁴² §5 odst. 1 b). odst. 3 b). Úplné znění zákona č. 153/1994 Sb. „o zpravodajských službách České republiky“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2016, s. 251. ISBN: 978-80-7488-190-9.

²⁴³ Ministerstvo vnitra ČR – odbor bezpečnostní politiky. *Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení a plánování obrany státu [online]*. s. 8. poslední aktualizace 7.6.2016. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-řízení-a-planování-obrany-státu.aspx>.

Záchranné služby

Základním cílem jako u každých prvků bezpečnostního systému, bude text pojednávat o základní charakteristice dané instituce, které budou vyjmenovány. Dále text vymezí legislativní rámec inkriminovaných služeb. Vzhledem k tomu, že veškeré tyto služby mají za úkol ochranu a záchranu osob při různých událostech, oblast bezpečnosti nebude potřeba nijak propojovat se službami, neboť z celého textu bude tento podstatný pojem vyplývat.

Mezi záchranné složky, které jsou součástí základních složek IZS:

- Hasičský záchranný sbor České republiky (dále jen „HZS ČR“) a jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany;
- Zdravotnická záchranná služba²⁴⁴.

Mezi nejdůležitější ostatní záchranné služby se řadí:

- Horská služba České republiky;
- Vodní záchranná služba Českého červeného kříže;
- Speleologická záchranná služba;
- Báňská záchranná služba²⁴⁵.

HZS ČR

Jedná se o jediný veřejný neozbrojený sbor, který slouží jako správní orgán na úseku požární ochrany²⁴⁶. Jeho základním postavením je chránit životy, zdraví a majetek obyvatel před účinky a následky požáru. Dále provádí pomoc při MU, krizových situacích, katastrofách a živelných pohromách²⁴⁷. HZS ČR tvoří páteř IZS a zpravidla při společném zásahu zmíněných složek je Velitelem zásahu příslušník HZS, který odpovídá za společný zásah. Zákonná norma, která upravuje zmíněný sbor je zákon č.

²⁴⁴ VÍŠEK, J. *Organizace záchranných činností v České republice*. Praha: UJAK, 2012, s. 23, ISBN: 978-80-7452-028-0.

²⁴⁵ KROUPA, M. a M. ŘÍHA. *Integrovaný záchranný systém*. 3. aktualizované vydání. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2008. s. 83–86. ISBN: 978-80-86795-59-1.

²⁴⁶ MATES, P., J. ŠKODA a F. VAVERA. *Veřejné sbory*. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s. 2011. s. 29. ISBN: 978-80-7357-572-4.

²⁴⁷ VÍŠEK, J. *Organizace záchranných činností v České republice*. Praha: UJAK, 2012, s. 23, ISBN: 978-80-7452-028-0.

238/2000 Sb.²⁴⁸. Dále je nutné podotknout, že plní úkoly v rozsahu a za podmínek jiných zvláštních předpisů, jako zákonu č. 239/2000 Sb.²⁴⁹. a zákonu č. 133/1985 Sb.²⁵⁰.

Tento záchranný sbor spadá pod rezort MV. Generální ředitel stojí v čele a do funkce je jmenován a odvoláván ministrem vnitra ve smyslu *zákona o služebním poměru*²⁵¹. HZS tvoří „*hasičské záchranné sbory krajů, záchranné útvary a Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany ve Frýdku-Místku*“²⁵². Generálnímu ředitelství jsou přímo podřízena ředitelství krajů, v jejichž čele stojí ředitelé, kteří jsou jmenováni ministrem vnitra. Tyto ředitelství jsou územně omezena do příslušného samosprávného celku²⁵³. Kromě výše uvedeného textu dále HZS ČR, resp. Generální ředitelství (dále jen „GHZS ČR“) kromě zajišťování organizační činnosti IZS, připravuje návrhy právních předpisů nebo změn stávajících dokumentů, např. havarijní plán kraje a vnější havarijní plán, typové činnosti složek při společném zásahu IZS, ale i ústřední poplachový plán IZS²⁵⁴.

Další dílčí složkou jsou jednotky požární ochrany (dále jen „JPO“), jakožto součást záchranného sboru, který je předmětem řešení této podkapitoly.

JPO

Tyto jednotky jsou zřizovány v souladu se zákonem č. 133/1985 Sb.²⁵⁵. Příslušníci těchto jednotek jsou rozděleny do šesti kategorií dle zřizovatele. Vzhledem k tomu, že spadají pod jednotný sbor, plní totožné úkoly. Nicméně níže budou uvedeny základní úkoly:

- „*provádí požární zásah podle příslušné dokumentace požární ochrany nebo při soustředění a nasazování sil a prostředků;*

²⁴⁸ Úplné znění zákona. č. 238/2000 Sb. „*o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů*“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2014, s. 139-144. ISBN: 978-80-7488-071-1.

²⁴⁹ Úplné znění zákona. č. 239/2000 Sb. „*o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů*“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2014, s. 50-65. ISBN: 978-80-7488-071-1.

²⁵⁰ Úplné znění zákona. č. 133/1985 Sb. „*o požární ochraně*“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2014, s. 155-180. ISBN: 978-80-7488-071-1.

²⁵¹ §1 odst. 2. Úplné znění zákona č. 361/2003 Sb. „*o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů*“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2016, s. 8 ISBN: 978-80-7488-190-9.

²⁵² MATES, P., J. ŠKODA a F. VAVERA. *Veřejné sbory*. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s. 2011. s. 29. ISBN: 978-80-7357-572-4.

²⁵³ Tamtéž, s. 30.

²⁵⁴ VÍŠEK, J. *Organizace záchranných činností v České republice*. Praha: UJAK, 2012, s. 31, ISBN: 978-80-7452-028-0.

²⁵⁵ Úplné znění zákona. č. 133/1985 Sb. „*o požární ochraně*“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2014, s. 155-180. ISBN: 978-80-7488-071-1.

- *Provádí záchranné práce při živelných pohromách a jiných mimořádných událostech;*
- *plní úkoly na úseku civilní ochrany a ochrany obyvatel*²⁵⁶.

Úkolů týkající ochrany obyvatelstva, záchranných a likvidačních prací je nespočet. Pro účel této podkapitoly, ale i celé bakalářské práce, tento zevrubný přehled bude dostačující. Další záchranný sbor bude mít primárním úkol ve zdravotní péči, tj. Zdravotnická záchranná služba.

Zdravotnická záchranná služba

Jedná se o základní složku poskytování rychlé zdravotní péče, která je mobilní jednotkou a je řazena do základních složek IZS. Zdravotnická záchranná služba (dále jen „ZZS“) je tvořena čtrnácti územními středisky, které pokrývají území všech krajů a hl. města Prahy, které jsou zřizovány krajskými úřady²⁵⁷. Poslaní bylo výše nastíněno, ale pouze obecně. ZZS poskytuje nedokladnou přednemocniční péči. Tato péče je započata od doby vyrozumění až po předání postiženého do nemocniční péče. Hlavní činnost spočívá v poskytnutí maxima možných lékařských výkonů na místě nehody a před samotnou hospitalizací²⁵⁸. Nedávno se Parlament usnesl na upravujícím zákoně č. 374/2011 Sb.²⁵⁹. Tento zákon vymezil přesné fungování a poskytování zdravotnické záchranné služby, včetně spolupráce v případě nastalé živelní pohromy, MU a následnou činnost v průběhu fenoménu.

Po specifikování dvou základních složek IZS se tato podkapitola přesouvá k ostatním záchranným složkám IZS.

Horská služba České republiky

Jak z názvu této služby napovídá, její působnost a dislokace je v horských oblastech: Beskydy, Jeseníky, Jizerské hory, Krkonoše apod.

Úkoly jsou následující:

²⁵⁶ VÍŠEK, J. *Organizace záchranných činností v České republice*. Praha: UJAK, 2012, s. 67, ISBN: 978-80-7452-028-0.

²⁵⁷ KROUPA, M. a M. ŘÍHA. *Integrovaný záchranný systém*. 3. aktualizované vydání. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2008. s. 77. ISBN: 978-80-86795-59-1.

²⁵⁸ Tamtéž, s. 77.

²⁵⁹ Zákon č. 374/2011 Sb. „o zdravotnické záchranné službě“. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2011. částka 131. s. 4839-4848. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2011&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=4>.

- organizace a provádění záchranných a pátracích akcí v horském terénu;
- provádí lavinové pozorování;
- vytváření podmínky pro bezpečnost návštěvníků hor;
- spolupracuje s ostatními záchrannými organizacemi na poli vnitřní i vnější působnosti²⁶⁰.

Vodní záchranná služba Českého červeného kříže

Tato instituce působí, jako občanské sdružení. Nyní vykazuje činnost prostřednictvím 45 stanic. Mezi její náplní činnosti je:

- poskytování první pomoci/preventivní záchranná služba;
- příprava techniky a materiálu;
- hlídková činnost na vybraných vodních plochách²⁶¹.

Speleologická záchranná služba

Jedná se o záchrannou službu, která je speciálně vyškolená a zaměřena na záchranu osob při nehodách v jeskyních. V tomto prostředí není schopný jiný záchranný sbor zasáhnout, a to pro svou neznalost extrémního prostředí a pro nedostatek technického vybavení. Je tvořena třiceti členy ve dvou stanicích, v oblastech Čechy a Morava²⁶².

Báňská záchranná služba

Druh této záchranné služby je opět specializovaný, neboť se zaměřuje na záchranné akce v obtížných podmínkách. Zpravidla v podzemí. Tuto organizaci založil vyhláškou jiný ústřední orgán státní správy, tj. Český báňský úřad. Mimo výše uvedeného zásahu provádí konzultace při zpracovávání typové činnosti IZS. Záchranná služba se dělí na hlavní báňské záchranné stanice a závodní báňské záchranné stanice²⁶³.

²⁶⁰ ZPĚVÁK, A., F. FÍLA, T. JONÁKOVÁ a J. Víšek. *Ochrana obyvatelstva v republikovém měřítku*. Praha: UJAK, 2014, s. 48. ISBN: 978-80-7452-044-0.

²⁶¹ KROUPA, M. a M. ŘÍHA. *Integrovaný záchranný systém*. 3. aktualizované vydání. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2008. s. 84. ISBN: 978-80-86795-59-1.

²⁶² Tamtéž, s. 86.

²⁶³ VÍŠEK, J. *Organizace záchranných činností v České republice*. Praha: UJAK, 2012, s. 140. ISBN: 978-80-7452-028-0.

V samotném závěru je potřeba doplnit, že aby výše zmíněné ostatní záchranné složky mohly poskytovat svou specifickou činnost, uzavírají v rámci IZS tyto dohody:

- „*dohody o plánované pomoci na vyžádání*;
- *dohody o poskytnutí osobní nebo věcné pomoci*“²⁶⁴.

Mimo zmíněných se uzavírají dále i tyto:

- „*dohody o součinnosti složek integrovaného záchranného systému*;
- *dohody o spolupráci*“²⁶⁵.

Havarijní služby

Jedná se o služby zřizované právníckými osobami, se kterými uzavřelo dohodu MV – v zastoupení GHZS ČR týkající se věcné pomoci, nebo v případě MU o takovou pomoc požádat. Jsou to služby v oblastech: energetiky, plynárenství, hornictví, dopravě či komunální služby²⁶⁶.

Touto podkapitolou byl uzavřen dlouhý blok charakteristiky výkonných článků bezpečnostního systému ČR. Čtenář se seznámil podrobněji, jak se články moci zákonodárné, tak i výkonné a v samotném závěru byly vymezeny záchranné a havarijní služby. Všechny zmíněné instituce pomáhají při potírání bezpečnostních hrozeb, které obklopují ČR nebo mohou vypuknout vně státní entity.

²⁶⁴ VÍŠEK, J. *Organizace záchranných činností v České republice*. Praha: UJAK, 2012, s. 55. ISBN: 978-80-7452-028-0.

²⁶⁵ Tamtéž, s. 55.

²⁶⁶ Tamtéž, s. 90-91.

4 ANALÝZA BEZPEČNOSTNÍCH RIZIK HROZÍCÍ ČR

Prvky bezpečnostního systému byly kompletně popsány včetně jejich legislativního rámce v předchozí kapitole. Subjekty zastřešující systém uzavřely nejobsáhlejší kapitolu této bakalářské práce. Nyní se text bude zabývat analýzou bezpečnostních rizik. Skutkový stav hrozeb je bezpečnostnímu aparátu i státním institucím znám, protože již proti několika stát čelil. Existence funkčních opatření je státní entitě znám, nicméně oblast bezpečnosti se neustále mění, a to i v současnosti.

Hlavním cílem je uvedení bezpečnostních hrozeb. Množina rizik byla uvedena v začátku bakalářské práce, konkrétně v kapitole 2.1 (s. 22). Následující řádky uchopí fenomény hrozící ČR v rámci současnosti. Tím je myšleno, že rizika uvedená v kapitole 2.1 jsou ČR představena z hlediska analýzy expertů od rezortů MV, ministerstva obrany (dále jen „MO“) a ministerstva zahraničních věcí (dále jen „MZV“) v roce 2015 s výhledem pěti let. Lze tedy dodat, že stálé Bezpečnostní strategie ČR 2015 jsou aktuální, ale stav je odlišný. Neboť prioritní hrozby se přesunuly na pozice ve smyslu závažnosti.

Poté, co budou uvedeny hrozby, které vzaly na intenzitě od poslední aktualizace Bezpečnostní strategie z roku 2015, naváže oddíl na poslední podkapitolu bakalářské práce. Posledním tématem bude problematika *Měkkých cílů* a zaměření se na bezpečnostní opatření bezpečnostních agentur obchodních center.

Bude uvedeno pět fenoménů, které mohou postihnout ČR. Zmíněný počet je optimální vzhledem k současnému bezpečnostnímu prostředí v EU. Nejnižší číslo znamená největší riziko a zase naopak.

1) Terorismus

Zařazení na úplný vrchol může pro někoho znamenat absurditu, nicméně celý svět je ve válce s touto metodou prosazování zájmů jednotlivců, či skupin. V současnosti se jedná spíše o organizované uskupení, které představuje *islámský radikalismus* v podání *Islámského státu*²⁶⁷. Je potřeba se kolem sebe rozhlédnout, protože teroristické útoky byly spáchány již po celé Evropě a lze polemizovat nad tím, kdy dojde stín terorismu i na ČR. Samotný terorismus má více druhů, jejich uvedení a specifikování by bylo velice obsáhlé. Teroristický útok znamená „*politicky motivované násilí, jehož cílem je (vedle přímých*

²⁶⁷ Vláda ČR – *Audit národní bezpečnosti* s. 11 [online]. 1. 12. 2016. [cit. 2018-02-11]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Audit-narodni-bezpecnosti-20161201.pdf>.

obětí a škod) vyvolání atmosféry strachu ve společnosti. Tento strach teroristé usilují zneužít k prosazování svých cílů, respektive k plnění svých požadavků²⁶⁸. Z Auditů národní bezpečnosti však vyplývá, že ČR i přes zapojení do protiteroristického úsilí má možnost ohrožení mezinárodními teroristickými organizacemi velmi nízkou²⁶⁹. Nicméně je potřeba podotknout, že ČR se nachází v *prvním stupni ohrožení terorismem*²⁷⁰. Je však nutné si uvědomit, že s ohledem na globalizovaný svět a celosvětový odpor k terorismu, může být zmíněný stupeň vyhlášen kdekoliv na světě vládami státních entit, neboť riziko ohrožení teroristických útoků panuje po celém světě.

ČR je oblastí tranzitní, tzn., že terorističtí radikalisté předcházejí přes území ČR a v důsledku toho přechodu nelze vyloučit radikalizaci stoupenců tohoto prosazování zájmů²⁷¹.

2) Mezinárodní migrace

Na začátku bakalářské práce, konkrétně úvodu, byla (viz s. 8–9) migrační vlna kritizována. Je to již slabé tři roky, kdy začal masivní nárůst mezinárodní migrace z blízkého východu a poté i z Afriky. Hodnocení postavení EU a program integrace migrantů z výše uvedených oblastí, by této práci nepříslušelo a nebyl by dosažen daný účel. Nicméně mezinárodní migrace se dotkla i ČR, a to v rámci nesmyslných „kvót“, které nebyly ČR přijaty a v současnosti jsou velmi mediálně probírány z hlediska případných sankcí ze strany EU k ČR²⁷². V otázce bezpečnosti masivní migrace ze strany obyvatel jiných kontinentů mohou přinést následující rizika:

- násilná činnost migrantů na území ČR;
- sociální tenze a narušení stability ČR;

²⁶⁸ Ministerstvo vnitra ČR. *Dokumenty. Strategie České republiky pro boj proti terorismu*. s. 3 [online]. 2013. [cit. 2018-02-11]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/dokumenty-454055.aspx>.

²⁶⁹ Vláda ČR – *Audit národní bezpečnosti* s. 11 [online]. 1. 12. 2016. [cit. 2018-02-11]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Audit-narodni-bezpecnosti-20161201.pdf>.

²⁷⁰ Ministerstvo vnitra ČR. *Stupně ohrožení terorismem*. [online]. [cit. 2018-02-11]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/cthh/clanek/stupne-ohrozeni-terorismem.aspx>.

²⁷¹ Vláda ČR – *Audit národní bezpečnosti* s. 11 [online]. 1. 12. 2016. [cit. 2018-02-11]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Audit-narodni-bezpecnosti-20161201.pdf>.

²⁷² Aktuálně. *Brusel jde do otevřeného sporu s Českem. Oznámí žalobu kvůli uprchlický kvótám, hrozí vysoká pokuta*. [online]. 5.. 2017. [cit. 2018-02-11]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/evropsky-parlament/komise-asi-ve-stredu-posle-cr-k-soudu-eu-kvuli-kvotam-na-mig/r~df126422d9c911e7afac0cc47ab5f122/>.

- přenos vysoce infekčních chorob, díky slabému hygienickému standardu z jiných zemí;²⁷³
- úmyslné čerpání finančních zdrojů státu v rámci poskytnutí azylu osobám prchající ze své rodné země;
- v současnosti radikalizace obyvatel ČR²⁷⁴.

Z výše uvedené množiny vyplývá riziko, které může mít i sekundární následky, které se neprojeví v samém počátku.

3) Boj s organizovaným zločinem

Hrozba tohoto typu se neustále opakuje a její rozrůstání je více sofistikovanější a mnohem obtížnější na odhalování prostřednictvím složek PČR. Oblasti organizovaného zločinu jsou stále stejné, ale jejich organizátoři jsou mnohem více vynalézaví:

- korupce;
- obchod se zbraněmi a drogami;
- obchod s bílým masem;
- praní špinavých peněz apod.²⁷⁵.

4) Kybernetické útoky

Druh tohoto rizika spadá do kybernetické bezpečnosti²⁷⁶. Napadení kybernetických sítí a systému státní entity může způsobit fatální následky na poli bezpečnosti. Získávání citlivých informací a jejich zneužití v důsledku „kybernetického terorismu“²⁷⁷ se začíná objevovat častěji. Vzhledem k tomu, že kyberprostor není tvořen žádnými hranicemi, kterými disponují státy, tak nebezpečí v této oblasti nabírá na

²⁷³ KROUPA, M. a M. ŘÍHA. *Integrovaný záchranný systém*. 3. aktualizované vydání. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2008. s. 7. ISBN: 978-80-86795-59-1.

²⁷⁴ Vláda ČR – *Audit národní bezpečnosti* s. 11 [online]. 1. 12. 2016. [cit. 2018-02-11]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Audit-narodni-bezpecnosti-20161201.pdf>.

²⁷⁵ KROUPA, M. a M. ŘÍHA. *Integrovaný záchranný systém*. 3. aktualizované vydání. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2008. s. 7. ISBN: 978-80-86795-59-1.

²⁷⁶ BALABÁN, M., B. PERNICA a kol. *Bezpečnostní systém ČR: PROBLÉMY A VÝZVY*. Praha: Karolinum, 2015, s. 64, ISBN: 978-80-246-3150-9.

²⁷⁷ Ministerstvo vnitra ČR – odbor bezpečnostní politiky. *Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení a plánování obrany státu* [online]. s. 36. poslední aktualizace 7.6.2016. [cit. 2018-02-11]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-řízení-a-planování-obrany-státu.aspx>.

intenzitě. Proto je potřeba, aby stát investoval více do kybernetické ochrany, neboť získané informace mohou být použity proti soukromé i státní sféře²⁷⁸.

5) Živelné pohromy

Jedná se o takovou kategorii fenoménu, která je zapříčiněna živou přírodní silou, nezávisle nad činností člověka²⁷⁹. ČR byla vystavena hrozbám tohoto typu v minulosti několikrát. Vždy jsou následky fatální a přítomna je bohužel i ztráta na životech, majetku i zvířat. Eliminace je složitá a v některých případech dochází k pomoci základním složkám IZS i ze strany ostatních složek IZS. Živelné pohromy, které se vyskytují nejvíce v ČR:

- silné přívalové deště;
- v následku výše zmíněného dochází k povodním;
- obtížná vedra a sucha – v jejich propuknutí může dojít k sekundárnímu následku ke vzniku lesních požárů;
- silné mrazy – v jejich důsledku může docházet k ledovce, která může způsobit zhoršenou sjízdnost komunikací apod.

Výše zmíněny jsou pouze zlomky živelných pohrom, které se odehrávají po celém světě. Nicméně, každá MU aktivuje základní složky IZS bezpečnostního aparátu. Bez jejich činnosti, ať už v rámci živelných pohrom, nebo krizových situací způsobených jiným činidlem, nelze zajistit bezpečnost.

4.1 Problematika Měkkých cílů – opatření ze strany bezpečnostní agentury

Poslední částí bakalářské práce je problematika, které se dostala do popředí díky teroristickým útokům. Není tedy skloňována v bezpečnostní komunitě kladným spojením, protože při jejím napadení vždy dochází k obrovským ztrátám na životech či zranění apod. Mnohdy jsou sekundární následky nejhorší, neboť jsou spojená

²⁷⁸ Kolektiv autorů pod vedením Ministerstva zahraničních věcí ČR. *Bezpečnostní strategie ČR*. 2015. s. 11. Praha, ISBN: 978-80-7441-005-5. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>.

²⁷⁹ VÍŠEK, J. *Organizace záchranných činností v České republice*. Praha: UJAK, 2012, s. 10. ISBN: 978-80-7452-028-0.

s psychickým traumatem. Podkapitola se bude skládat pomyslně ze dvou částí. V první části je potřeba uvést, co znamenají měkké cíle a další jejich rozlišení. Dále se uvede jejich protiklad tzv. *tvrdé cíle*²⁸⁰. Nebudou opomenuty metodiky, které jsou vydávány rezortem MV. V druhé části budou rozvedena bezpečnostní opatření, které podnikají bezpečnostní agentury, a to konkrétně v obchodním centru.

Měkké cíle

V úvodu dokumentu Metodiky ochrany měkkých cílů, který má nelegislativní povahu uvádí autoři následující: „*Bezpečnostní situace se z pohledu terorismu a extremismu v Evropě zhoršuje a přibývá i terorismus podobných, nikoliv ideologicky motivovaných, násilných útoků vedených stejně jako ty teroristické právě na měkké cíle s cílem zranit náhodně přítomné osoby*“²⁸¹. Autoři konstatují fakt, že bezpečnost nezúčastněných osob je čím dál tím více ohrožována, nicméně snížení ohrožení plyne z různých opatření. Samotná eliminace musí být podchycena v zárodku. Ovšem hledisko prevence je v objektech měkkých cílů velmi obtížná. V samotném začátku bakalářské práce, resp. na konci úvodu (s. 9) byl zmíněný termín specifikován, není však nikde přesně definován zákonnou normou, obdobně jako bezpečnostní systém ČR.

Objekty spadající do měkkých cílů jsou např.:

- „*školská zařízení, koleje, menzy, knihovny;*
- *církevní památky a místa určená k uctívání;*
- *nákupní centra, tržiště a obchodní komplexy;*
- *bary, kluby, diskotéky, restaurace a hotely*²⁸²“ a mnoho dalších jim podobných.

Z uvedené množiny je patrné, že se jedná o místa s vysokou fluktuací a koncentrací osob, které se vydaly do těchto míst za účelem zábavy, jistoty a přiměřené bezpečnosti. Většina uvedených objektů, až na konkrétní dva, a to konkrétně obchodní komplexy a nákupní centra, jsou bez monitorujícího subjektu, který by dohlížel na jejich bezpečnost.

²⁸⁰ Ministerstvo vnitra ČR. *Terorismus web dokumenty, dokumenty. Metodika ochrany měkkých cílů*. s. 5–6. [online]. 2016. [cit. 2018-02-12]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/cthh/clanek/terorismus-web-dokumenty-dokumenty.aspx>.

²⁸¹ Tamtéž, s. 5.

²⁸² Tamtéž, s. 6.

Tvrdé cíle

Pod tímto pojmem si lze pro zjednodušení představit objekty, které nejsou lehce přístupné a mají jistý režim zabezpečení. Metodika pojednává o to, že se jedná „o dobře chráněné a střežené objekty (např. některé státní objekty, vojenské objekty, objekty dalších bezpečnostních složek, ale i některé dobře chráněné či střežené nestátní či komerční objekty)“²⁸³. Po vymezení obou dvou skupin je patrné, že k teroristickým útokům jsou mnohem více náchylné objekty s minimálním, či malým počtem bezpečnostních opatření. Atakující skupině se vždy v tomto zalidněném prostoru podaří připravit několik osob o život, protože jedním z účelů je vyvolání strachu a paniky, což je podstatou terorismu²⁸⁴.

Problematika obou cílů z hlediska teroristických útoků byla upřesněna a nyní text přejde k uvedení metodiky a dokumentů, které jsou zpracovávány a mají nelegislativní povahu, jedná se o:

- „*Stupně ohrožení terorismu*;
- *Metodika ochrany měkkých cílů*;
- *Bezpečnostní standart k ochraně měkkých cílů*;
- *Bezpečnostní standart k ochraně měkkých cílů*;
- *Koncepce ochrany měkkých cílů pro roky 2017-2020*“²⁸⁵.

Opatření ze strany bezpečnostní agentury v nákupním centru

Obchodní či nákupní centrum (dále jen „OC“), jak bylo uvedeno výše, spadá do oblasti objektů měkkých cílů. Tyto objekty, které jsou zpravidla soukromým majetkem čili disponují majitelem, či spolkem majitelů. Vlastníci nákupních center se snaží, aby se jednalo o bezpečné místo, kam se budou zákazníci opakovaně vracet. Proto musejí zajistit bezpečnou a provozuschopnou budovu. To je jejich primární úkol. S ohledem na bezpečnost si majitel zajišťuje servisní organizaci, mezi kterou patří bezpečnostní

²⁸³ Ministerstvo vnitra ČR. *Terorismus web dokumenty, dokumenty. Metodika ochrany měkkých cílů*. s. 5–6. [online]. 2016. [cit. 2018-02-12]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/cthh/clanek/terorismus-web-dokumenty-dokumenty.aspx>.

²⁸⁴ KROUPA, M. a M. ŘÍHA. *Ochrana obyvatelstva*. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2006. s. 79. ISBN: 80-86795-33-0.

²⁸⁵ Ministerstvo vnitra ČR. *Terorismus web dokumenty, dokumenty*. [online]. 2016. [cit. 2018-02-12]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/cthh/clanek/terorismus-web-dokumenty-dokumenty.aspx>.

agentura, ale mimo jiné i úklidový servis či technická správa (údržba). Text se bude zabývat bezpečnostní agenturou a přijatými bezpečnostními opatřeními v rámci předcházení teroristického útoku v různých podobách.

V zájmu bezpečnostní agentury je nutno pružně reagovat a řešit události, které se vymykají normálu. Bezpečnostní manažeři, kteří jsou styčnými pracovníky a nadřízení všech bezpečnostních pracovníků, sloužící v OC, mají za úkol zajišťovat školení, které odráží metodiky prevence různých MU. Erudovanost a pravidelné školení a prohlubování nových poznatků je základem úspěchu a prevence.

Co se týče preventivních opatření týkající se hrozby teroristického útoku formou: „*aktivního střelce*“²⁸⁶, nástražného výbušného systému (dále jen NVS), automobilová bomba (označována jako car bomb)²⁸⁷.

První forma útoku – aktivního střelce

Jedná se o jednu z nejhorších variant možných útoků. Její předcházení je velice složité, neboť záleží na individuálních rozpoznávacích schopnostech bezpečnostních pracovníků (dále jen „BP“), a to jak pohybující se po prostoru OC nebo parkoviště OC. V tomto ohledu jsou pracovníci školeni na detekci podezřele vypadajících, ale i chovajících se lidí, zakládáné na typizaci. Hlavním znakem je: neustále se otáčející osoba, která provádí monitoring okolí, zdržování se na konkrétním místě několikrát za sebou, typicky v cyklických intervalech doprovázené hlídáním času (zpravidla míst, kde je nejvíce osob pohromadě, např. otevřené prostory s rychlým občerstvením v OC), nebo podezřelé oblečení, např. v letním období je osoba oblečená do dlouhého černého kabátu. Uvedené znaky jsou ty nejzákladnější, které by měly signalizovat, že BP by měl tuto osobu z vpovzdálí monitorovat a oznámit její přítomnost dohledovému pracovišti v podobě velínu ostrahy. Příslušný BP provádí monitoring prostřednictvím kamerového

²⁸⁶ „*nebezpečný pachatel, který zvolí použití zbraně proti jiné osobě osobám jako nástroj svých cílů. Obvykle jde o jednotlivce, může se ale jednat i o skupinu pachatelů. Takovýto útočník většinou nemá zábrany pro jakékoliv chování a jeho úmyslem je zabít nebo zranit co největší počet osob*“. Zdroj: Ministerstvo vnitra ČR – odbor bezpečnostní politiky. *Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení a plánování obrany státu* [online]. s. 2. poslední aktualizace 7.6.2016. [cit. 2018-02-12]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-rizeni-a-planovani-obrany-statu.aspx>.

²⁸⁷ Ministerstvo vnitra ČR. *Terorismus web dokumenty, dokumenty. Metodika ochrany měkkých cílů*. s. 9. [online]. 2016. [cit. 2018-02-12]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/cthh/clanek/terorismus-web-dokumenty-dokumenty.aspx>.

systemu, který je umístěn v OC, v rámci ochrany majetku a osob. Komunikace mezi pracovníky je zajištěna radiostanicemi.

Mimo jiné, na jednom z pražských OC prováděla PČR, za účelem nácviku, zakročení proti výše popsanému útočnickovi modelové situace. Jednalo se o zakročení a zneškodnění případného aktivního střelce. To vše ve spolupráci nejmenované agentury v rámci preventivních opatření a spolupráce BP v navigaci policistů díky místní znalosti napadeného objektu.

Druhá forma útoku – NVS

Metody předcházení tohoto specifického útoku je při tak velkém množství osob pohybující se po OC složitý. Ve většině případech vždy došlo k planému poplachu. Nicméně pracovníci bezpečnostní agentury díky své místní znalosti prochází OC v rámci kontrolních obchůzek, jak přes den, tak i v noci. V případě nálezů tohoto neznámého předmětu musí BP zachovat klid. Dotázat se nejbližších osob, zda zavazadlo nepatří jim, či jestli nevědí o přítomnosti jeho majitele. Spolehnout se BP musí i na pozorovací schopnost, pakliže jsou ze zavazadla vyvedené kabely apod., je zde reálné riziko existence NVS. Předcházení v tomto duchu, jak je uvedeno výše, zvláště složitě, neboť během dne jsou spousty zavazadel ponechány bez povšimnutí na několik vteřin. Proto tento předmět musí se nacházet delší dobu bez dozoru osob, popřípadě je ponechán opět v místě vysoké frekvence osob. V tomto případě je nutná a povinná komunikace s PČR, které rozhoduje o dalších krocích.

Třetí forma útoku – car bomb

Bezpečnostní opatření k této hrozbě jsou též specifická a záleží opět na několika markantech. Buď je vozidlo v pohybu, nebo je statické. V rámci služby jsou přítomni na parkovišti OC BP, kteří provádí obchůzky za účelem kontroly majetku a dodržování veřejného pořádku na parkovišti.

Statické vozidlo – pozornost se věnuje podezřele stojícímu vozidlu, které je odlehlé. Dále je nutné zjistit obchůzkou, zda se ve vozidle nenachází nějaký materiál, který by vybočoval z normálního nákladu vozu (např. barely, tlakové láhve). Tato skutečnost může být umocněna i zápachem provozních kapalin, či plynu. Zápach musí

vycházet z inkriminovaného vozidla. Přítomnost vozu je oznámena dispečinku ostrahy, který následně zmonitoruje vozidlo, popřípadě odpovědný BP informuje PČR.

Pohybující vozidlo (sebevražedný útok) – proti tomuto útoku lze předcházet silnými betonovými bariérami, které by však byly ukotveny několik metrů v zemi. Toto preventivní opatření je nákladné, ale útočníka zcela neeliminuje, vždy bohužel dojde k nějakým ztrátám na životech, protože „přítomným osobám nebude hned jasné, že se jedná o násilný útok²⁸⁸.

²⁸⁸ Ministerstvo vnitra ČR. *Terorismus web dokumenty, dokumenty. Metodika ochrany měkkých cílů*. s. 9. [online]. 2016. [cit. 2018-02-13]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/cthh/clanek/terorismus-web-dokumenty-dokumenty.aspx>.

ZÁVĚR

Primárním cílem této bakalářské práce bylo zjištění stavu schopnosti zajistit základní bezpečnost, tedy tu vnější, aby mohl stát vůbec existovat. Tato schopnost zajištění je následně propojena s celkovým hospodařením a vystupování státní entity na základě její svrchovanosti. Z předchozí věty vyplývá vzájemnost, a to ve smyslu, zajištění obou druhů bezpečnosti, o kterých pojednávala první část této práce.

Problematika bezpečnostního systému ČR se neustále vyvíjí. Tento vývoj jsem nastínil již v úvodu této práce slovy, že se jedná o „živý organismus“ (viz. s. 9). Po celou dobu shromažďování informací, četby právních monografií, titulů, jsem si vytvářel vlastní koncept bezpečnostního systému, který by pružně reagoval na bezpečnostní hrozby. Koncept se pochopitelně nemohl striktně lišit od jasně daného a právně zakotveného bezpečnostního aparátu, neboť by ve výsledku můj koncept ztratil smysl. Nakonec jsem dospěl k tomu, že veškerá úskalí s touto oblastí spojená, včetně prvků zastřešující výkonnou, zákonodárnou moc ČR, se neobejdou bez sebe navzájem. Vzájemnost této vazby opět plyne ze základní vnější bezpečnosti. Aby mohla státní entita fungovat, vytváří mimo jiné instituce ke správě státního území. Dále je v návaznosti na jeho funkci nutné, aby byl svrchovaný a v neposlední řadě mohl řešit problémy v rámci bezpečnostních sborů odehrávající se na poli vnitřní bezpečnosti. Opět z předchozí věty vyplývá vzájemnost a souvislost. Aby mohly být zajištěny oba druhy bezpečnosti, musí být zajištěna ta základní. Na ní lze budovat sekundární bezpečnost, která jak už jsem uvedl výše, představuje vnitřní oblast bezpečnosti.

Legislativní rámec na toto propojení vždy připraven. Jednotlivá koordinace složek bezpečnostního systému vytváří jednotný nástroj na zvládnání krizových situací na vnější, tak i vnitřní úrovni státu. Spolupráce byla vždy silnou stránkou bezpečnostního aparátu ČR, ale nedisponovala nikdy zákonnou normou upravující bezpečnostní systém jako celku. K této skutečnosti zůstávám však kritický, neboť se vyžaduje fungování mnoha institucí, které spolupracující za účelem ochrany státu na všech úrovních bezpečnosti. Jednotná zákonná norma je stále v nedohlednu, což je dle mého názoru tristní. IZS tvoří tři základní složky, které mají svou vlastní zákonnou upravující normu a mimo jiné k těmto složkám dále patří i ostatní instituce IZS, a ty mají též vlastní zákonný předpis např. obecní policie, nebo Armáda ČR. Dále podotýkám, že sbory

zařazené do základních složek IZS disponují samostatnými normami, které se navzájem doplňují a prolínají. Ovšem u bezpečnostního systému je soubor složek dosti obsáhlý, víceméně každá je v rámci právního řádu postavená odlišně v různých oblastech působení, kdy v rámci působnosti vydávají předpisy různé právní síly. Samostatná norma stále schází, a to hodnotím ve výsledku zjištěných poznatků a analýzy, jako nedostatečné.

Problematika bezpečnosti se s ohledem na současné bezpečnostní prostředí nejen ve světě, ale i EU dynamicky vyvíjí. ČR se z řad legislativních dokumentů, i předpisů nelegislativní povahy, které byly přijaty usnesením Vlády ČR, snažily veškeré změny a poznatky zimplementovat do zmíněných dokumentů, nebo předpisů. Ve výsledku měly změny za následek pozitivní sestavení bezpečnostního systému, jakým disponujeme dnes. Ten je schopen adekvátně reagovat na vzniklé bezpečnostní hrozby. Ponaučení plyne např. z povodní roku 2002, při kterých došlo k přehodnocování Vlády ČR v rámci bezpečnostních opatření a aktivnímu předcházení. Cílem bude vždy eliminace hrozby v samotném počátku, nebo bezprostředně po jejím vypuknutí. Krize může být zažehnána aktivním předpřipraveným plánem, např. krizovým, ale musí být počítáno i s možnými vybočeními od normálu.

V rámci vypracování bakalářské práce mohu plně souhlasit s erudovaností a aktivním přístupem bezpečnostního aparátu. Jediným trnem v oku bude vždy přenesení/delegování některých suverénních pravomocí na orgány mezinárodních organizací v rámci členství ČR, které vyplývají např. z EU, OBSE OSN apod. Supranacionalitu vidím v budoucnu jako ve velkém problému, kdy osud země již není zdaleka řízen zvolenými politickými funkcemi.

V samotném závěru této práce si dovoluji doplnit, že vytyčený cíl, který znamenal ověření připravenosti bezpečnostního systému ČR v podobě hlavního nástroje naší země proti bezpečnostním hrozbám, hodnotím velmi pozitivně. Nicméně otázky bezpečnosti, jak na vnějším, tak vnitřním poli, je třeba neustále probírat. Dále je nutno aktualizovat postupy, řešení mimořádných událostí, a ve výsledku zmíněnými aspekty a koordinací všech článků bezpečnostního systému naší zemi vytvořit bezpečnější.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam literárních zdrojů v tištěné podobě:

BALABÁN, M., B. PERNICA a kol. *Bezpečnostní systém ČR: PROBLÉMY A VÝZVY*. Praha: Karolinum, 2015, ISBN: 978-80-246-3150-9.

DOČEKALOVÁ, P., K. ŠVEC a kol. *Úvod do politologie*. Havlíčkův Brod: Grada, 2010, ISBN: 978-80-247-2940-4.

DVOŘÁČEK, Z. *Právní základy veřejného pořádku (vybrané kapitoly)*. 2. doplněné vydání. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2007. ISBN: 978-80-86795-51-5.

GRINC, J. *Právo pro politology*. Praha: Grada, 2010, ISB: 978-80-247-2921-3.

KOLEKTIV PRACOVNÍKŮ MINISTERSTVA ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR. *Zpráva o zahraniční politice České republiky za období od července 1998 až do prosince 1999*. Praha: Decibel production. 2000. ISBN: 80-86345-01-7.

KROUPA, M. a M. ŘÍHA. *Integrovaný záchranný systém*. 3. aktualizované vydání. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2008. ISBN: 978-80-86795-59-1.

MASAŘÍK, J. a V. KRICNER. *Správní právo Obecná část*. 5. aktualizované vydání. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2008. ISBN: 978-80-86795-65-2.

MATES, P., J. ŠKODA a F. VAVERA. *Veřejné sbory*. Praha: Wolters Kluwer ČR a.s. 2011. ISBN: 978-80-7357-572-4.

SMOLÍK, J., T. ŠMÍD a kol. *Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století*. Brno: IIPS, 2010, ISBN: 978-80-210-5288-8.

ŠTĚRBA, V. *Penologie*. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2007. ISBN: 978-80-86795-48-5.

VÍŠEK, J. *Organizace záchranných činností v České republice*. Praha: UJAK, 2012, ISBN: 978-80-7452-028-0.

ZAHRADNÍK, P. *Vstup do evropské unie. Přínosy a náklady konvergence*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2003. ISBN: 80-7179-472-4.

ZELENKA, P. *Vybrané kapitoly z ústavního práva*. 3. doplněné vydání. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2006. ISBN: 80-86795-30-6.

ZPĚVÁK, A., F. FÍLA, T. JONÁKOVÁ a J. VÍŠEK J. *Ochrana obyvatelstva v republikovém měřítku*. Praha: UJAK, 2014, ISBN: 978-80-7452-044-0.

Seznam literárních zdrojů v digitální podobě:

Kolektiv autorů pod vedením Ministerstva zahraničních věcí ČR. *Bezpečnostní strategie ČR*. 2015. Praha, ISBN: 978-80-7441-005-5. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>.

Ministerstvo obrany ČR. *Bílá kniha o obraně*. 2011. Praha, ISBN: 978-80-7278-564-3. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/dokumenty-a-legislativa/ceske-dokumenty-46088/>.

Seznam legislativních předpisů v tištěné podobě:

Úplné znění ústavního zákona. č. 1/1993 Sb. „*Ústava České republiky*“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2015. ISBN: 978-80-7488-103-9.

Úplné znění ústavního zákona. č. 110/1998 Sb. „*o bezpečnosti České republiky*“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2015, ISBN: 978-80-7488-103-9.

Úplné znění zákona č. 2/1969 Sb. „*o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky*“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2015. ISBN: 978-80-7488-103-9.

Úplné znění zákona č. 275/2012 Sb. „*o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů*“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2015. ISBN: 978-80-7488-103-9.

Úplné znění zákona č. 107/1999 Sb. „*o jednacím řádu Senátu*“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2015. ISBN: 978-80-7488-103-9.

Úplné znění zákona č. 90/1995 Sb. „*o jednacím řádu Poslanecké sněmovny*“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2015. ISBN: 978-80-7488-103-9.

Úplné znění zákonů č. 240/2000 Sb. „*o krizovém zřízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)*“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2014. ISBN: 978-80-7488-071-1.

Úplné znění zákona. č. 239/2000 Sb. „*o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů*“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2014. ISBN: 978-80-7488-071-1.

Nářízení vlády č. 432/2010 Sb., „*o kritériích pro určení prvků kritické infrastruktury*“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2014. ISBN: 978-80-7488-071-1.

Úplné znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb. „*o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb. „Ústava České republiky*“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2015. ISBN: 978-80-7488-103-9.

Úplné znění vyhlášky č. 328/2001 Sb. „*o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného systému*“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2014. ISBN: 978-80-7488-071-1.

Úplné znění zákona. č. 241/2000 Sb. „o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2014. ISBN: 978-80-7488-071-1.

Úplné znění zákona č. 273/2008 Sb. „o Policii České republiky“. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2009. ISBN: 978-80-86795-69-0.

Úplné znění zákona č. 361/2003 Sb. „o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2016. ISBN: 978-80-7488-190-9.

Úplné znění zákona č. 555/1992 Sb. „o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2016. ISBN: 978-80-7488-190-9.

Úplné znění zákona č. 553/1991 Sb. „o obecní policii“. Praha: Armex Publishing s.r.o. 2010. ISBN: 978-80-86795-84-3.

Úplné znění zákona č. 153/1994 Sb. „o zpravodajských službách České republiky“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2016. ISBN: 978-80-7488-190-9.

Úplné znění zákona č. 154/1994 Sb. „o Bezpečnostní informační službě České republiky“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2016. ISBN: 978-80-7488-190-9.

Úplné znění zákona. č. 238/2000 Sb. „o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2014. ISBN: 978-80-7488-071-1.

Úplné znění zákona. č. 133/1985 Sb. „o požární ochraně“. Ostrava-Hrabůvka: Sagit, 2014. ISBN: 978-80-7488-071-1.

Seznam legislativních předpisů z internetového zdroje:

Zákon č. 128/2000 Sb. „o obcích (obecní zřízení). In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000. částka 38. s. 1738–1764. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2000&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=12>.

Zákon č. 131/2000 Sb. „o hlavním městě Praze“. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000. částka 39. s. 1802–1834. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2000&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=11>.

Zákon č. 129/2000 Sb. „o krajích“. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000. částka 38. s. 1765–1782. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2000&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=12>.

Zákon č. 219/1999 Sb. „o ozbrojených silách České republiky“. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1999. částka 76. s. 36943 Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1999&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=4>.

Zákon č. 222/1999 Sb. „o zajišťování obrany České republiky“. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1999. částka 76. s. 3755–3774. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1999&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=4>.

Zákon č. 17/2012 Sb. „o Celní správě České republiky“. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2011. částka 5. s. 100. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2012&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=19>.

Zákon č. 221/1999 Sb. „o vojácích z povolání“. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1999. částka 76. s. 3722–3754. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1999&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=4>.

Zákon č. 341/2011 Sb. „o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů“. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2011. částka 120. s. 4242–4272. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://www.gibs.cz>.

Zákon č. 374/2011 Sb. „o zdravotnické záchranné službě“. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2011. částka 131. s. 4839–4848. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2011&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=4>.

Ostatní internetové zdroje:

Základy ochrany Měkkých cílů – metodika (1. Verze) [online]. © 2018 [cit. 2017-10-24] Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/ochrana-mekkych-cilu.aspx>.

Ministerstvo vnitra ČR – odbor bezpečnostní politiky. *Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení a plánování obrany státu* [online]. © 2018 poslední aktualizace 7.6.2016. [cit. 2017-10-09]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-rizeni-a-planovani-obrany-statu.aspx>.

Jirička J. *Obžaloba Nagyové je hotová, řekl Ištvan. K jakému soudu ji podá, tají*. [online]. © 1999-2018. 7. května 2014. [cit.2017-11-24]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/obzaloba-nagyove-je-hotova-d0q-/domaci.aspx?c=A140507_195349_domaci_jj.

Vláda ČR. *Vláda Jiřího Rusnoka*. [online]. © 2009-2018 [cit. 2017-11-24]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/prehled-vlad-cr/1993-2013-cr/jiri-rusnok/prehled-clenu-vlady-jiriho-rusnoka-13-07-2013---29-01-2014-115419/>.

Vláda ČR. *Vláda Bohuslava Sobotky*. [online]. © 2009-2018 [cit. 2017-11-24]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/historie-minulych-vlad/prehled-vlad-cr/1993-2013-cr/bohuslav_sobotka/prehled-clenu-vlady-bohuslava-sobotky-29-01-2014---trva-124534/.

Vláda ČR – *Vláda schválila Bezpečnostní strategii či sanaci lokality Bořího lesa*. [online]. © 2009-2018. 4. 2. 2005. [cit. 2017-11-24]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-schvalila-bezpecnostni-strategii-cr-a-sanaci-lokality-borihole-126516/>.

Vláda ČR – *Audit národní bezpečnosti* [online]. © 2009-2018. 1. 12. 2016. [cit. 2017-11-26a]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/audit-narodni-bezpecnosti-151410/>.

Vláda ČR – *Audit národní bezpečnosti* [online]. © 2009-2018. 1. 12. 2016. [cit. 2017-11-26b]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Audit-narodni-bezpecnosti-20161201.pdf>.

NATO aktual. *Washingtonská smlouva*. [online]. © 2000 [cit. 2017-11-28]. Dostupné z: http://www.natoaktual.cz/na_zpravy.aspx?y=na_summit/washingtonskasmlouva.htm.

Ministerstvo obrany ČR. *Bezpečnostní strategie ČR 2003*. [online]. © Ministerstvo obrany [cit. 2017-11-30]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/images/Bilakniha/CSD/2003%20Bezpecnostni%20strategie%20CR.pdf>.

Ústavní soud. *Právní úprava*. [online]. © 2015 [cit. 2018-01-27a]. Dostupné z: <https://www.usoud.cz/pravni-uprava/>.

Ústavní soud. *Právní úprava*. [online]. © 2015 [cit. 2018-01-27b]. Dostupné z: https://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/ustavni_soud_www/Pravni_uprava/71-2012.pdf.

Senát. *Informace pro veřejnost*. [online]. © 2018 [cit. 2018-01-27a]. Dostupné z: https://www.senat.cz/informace/pro_verejnost/infocentrum/infocentrum_informace_o_senatu.php.

Senát. *Informace pro veřejnost*. [online]. © 2018 [cit. 2018-01-27b]. Dostupné z: https://www.senat.cz/informace/pro_verejnost/infocentrum/infocentrum_informace_o_senatu.php.

Ministerstvo obrany ČR. *Koncepce mobilizace 2013*. [online]. © Ministerstvo obrany [cit. 2018-02-03]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/dokumenty-a-legislativa/ceske-dokumenty-46088/>.

Vláda. *Úřad vlády ČR*. [online]. © 2009-2018 [cit. 2018-02-03a]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/urad-vlady/postaveni-uradu-vlady-cr-3688/>.

Vláda. *Úřad vlády ČR*. [online]. © 2009-2018 [cit. 2018-02-03b]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/urad-vlady/postaveni-uradu-vlady-cr-3688/>.

Vláda. *Statut bezpečnostní rady státu*. [online]. © 2009-2018 [cit. 2018-02-04]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/brs/brs-uvod-3851/>.

Vláda. *Statut bezpečnostní rady státu*. [online]. © 2009-2018 [cit. 2018-02-04]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/brs/brs-uvod-3851/>.

Česká národní banka. *O ČNB*. [online]. © 2003-2018 [cit. 2018-02-05]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/o_cnb/.

Policie ČR. *Útvary s celostátní působností ČR*. [online]. © 2018 [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/utvary-s-pusobnosti-na-celem-uzemi-cr-312510.aspx>.

Celní správa ČR. *Legislativa*. [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/clo/legislativa/Stranky/legislativa-zakladni-informace.aspx>.

Celní správa ČR. *O nás*. [online]. [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Stranky/o-ceske-cs.aspx>.

Policie ČR. *Stavy příslušníků policie České republiky v letech 2006–2016*. [online]. © 2018 [cit. 2018-02-10]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/stavy-prislusniku-policie-ceske-republiky-v-letech-2006-2016.aspx>.

Ministerstvo vnitra ČR. *Dokumenty. Strategie České republiky pro boj proti terorismu*. [online]. © 2018. 29. 07. 2010. [cit. 2018-02-11]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/dokumenty-454055.aspx>.

Ministerstvo vnitra ČR. *Stupně ohrožení terorismem*. [online]. © 2018. [cit. 2018-02-11]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/cthh/clanek/stupne-ohrozeni-terorismem.aspx>.

Aktuálně. *Brusel jde do otevřeného sporu s Českem. Oznámí žalobu kvůli uprchlickým kvótám, hrozí vysoká pokuta*. [online]. © 1999-2018. 5. 12. 2017. [cit. 2018-02-11]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/evropsky-parlament/komise-asi-vestredu-posle-cr-k-soudu-eu-kvuli-kvotam-na-mig/r~df126422d9c911e7afac0cc47ab5f122/>.

Ministerstvo vnitra ČR. *Terorismus web dokumenty, dokumenty. Metodika ochrany měkkých cílů*. [online]. © 2018. 2016. [cit. 2018-02-12]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/cthh/clanek/terorismus-web-dokumenty-dokumenty.aspx>.

Seznam periodikum z internetového zdroje:

Frank M. Bezpečnostní prostředí ČR. *Obrana a strategie: časopis vydávaný Univerzitou obrany*. 2003. č. 1. ISSN 1802-7199. Dostupné z: <http://www.obranaastrategie.cz/cs/archiv/rocnik-2003/1-2003/bezpecnostni-prostredi-ceske-republiky.html#.Wh0kerbvFjs>.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

- ČR – Česká republika;
- MU – Mimořádná událost;
- IZS – Integrovaný záchranný systém;
- BRS – Bezpečnostní rada státu;
- NATO – Severoatlantická aliance;
- OBSE – Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě;
- OSN – Organizace spojených národů;
- EU – Evropská unie;
- MV – Ministerstvo vnitra;
- ORP – obec s rozšířenou působností;
- MF – Ministerstvo financí;
- MS – Ministerstvo spravedlnosti;
- BIS – Bezpečnostní informační služba;
- PČR – Policie ČR;
- HZS ČR – Hasičský záchranný sbor České republiky;
- JPO – Jednotky požární ochrany s plošným pokrytím kraje;
- GHZS ČR – Generální ředitelství hasičského záchranného sboru ČR
- ZZS – Zdravotnická záchranná služba;
- MO – Ministerstvo obrany;
- MZV – Ministerstvo zahraničních věcí;
- OC – Obchodní centrum;
- NVS – Nástražný výbušný systém;
- BP – Bezpečnostní pracovník.

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Filip Gundza

Obor: Bezpečnostní studia

Forma studia: kombinované studium

Název práce: Bezpečnostní systém ČR

Rok: 2018

Počet stran textu: 71

Celkový počet stran příloh: 0

Počet titulů českých použitých zdrojů: 34

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: žádné

Počet internetových zdrojů: 31

Vedoucí práce: Mgr. Jiří Víšek